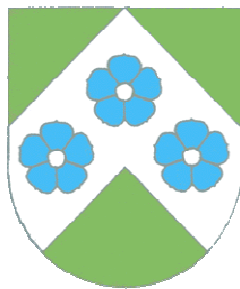


Mooste Vallavalitsus

Kinnitatud
Mooste Vallavolikogu 26.11.2015. a
määrusega nr 1-1.2/10



MOOSTE VALLA ARENGUKAVA AASTATEKS 2015-2022

Mooste 2015

Sisukord

1. SISSEJUHATUS	3
2. HETKEOLUKORRA ANALÜÜS	4
2.1. ASEND JA PAIKNEMINE	4
2.2. LOODUSKESKKOND JA -VARAD	5
2.3. RAHVASTIK	9
2.4. HARIDUS	11
2.5. KULTUUR.....	15
2.6. KOLMAS SEKTOR	16
2.7. SPORT.....	18
2.8. SOTSIAALHOOLEKANNE	19
2.9. MAJANDUS JA ETTEVÕTLUS	21
2.10. TEHNILINE INFRASTRUKTUUR	22
2.10.1. Teed.....	22
2.10.2. Vee- ja kanalisatsioonivarustus.....	22
2.11. JÄÄTMEHOOLDUS.....	23
2.12. JUHTIMINE JA STRUKTUUR.....	24
2.13. EELARVED 2008-2013.....	25
2.14. INVESTEERINGUD	27
2.15. LAENUKOHUSTUSED	28
2.16. HETKEOLUKORRA KOKKUVÕTE (SWOT ANALÜÜS)	29
2.17. VALDKONDLIKUD PROBLEEMID.....	31
3. ARENGUKAVA	34
3.1. VISIOON	34
3.2. MISSIOON	34
3.3. VALDKONDLIKUD EESMÄRGID JA OLULISEMAD MUUDATUSED, MIS AITAVAD KAASA SEATUD EESMÄRKIDE SAAVUTAMISELE	34
3.3.1. Rahvastik.....	34
3.3.2. Haridus.....	35
3.3.3. Noorsootöö	35
3.3.4. Kultuur ja külaliikumine	35
3.3.5. Sotsiaalhoolekanne	36
3.3.6. Majandus ja ettevõtlus	36
3.3.7. Tehniline infrastruktuur.....	37
3.4. MOOSTE VALLAS PAKUTAVATE AVALIKE TEENUSTE TAGAMISE PÕHIMÕTTED VALDKONNITI.....	37
3.5. ARENGUKAVA ELLUVIIMINE	39
LISA 1. TEGEVUSKAVA 2015-2019 EURODES	40

1. Sissejuhatus

Mooste valla arengukava 2015-2022 on valla arengut suunav dokument ja töövahend arenguliste otsuste vastuvõtmisel, investeringuprioriteetide seadmisel ja elanike vajaduste hindamisel ning peab tagama tervikliku ja jätkusuutliku arengu. Arengukava kajastab omavalitsuse probleeme, arenguvajadusi ning fikseerib arusaama tulevikust arengukava perioodiks.

Arengukava on koostatud vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seadusele, järgides kõiki nõudeid arengukava koostamiseks ja edaspidiseks elluviimiseks. Arengukavas on fikseeritud investeringute tegevuskava ja nende prioriteedid. Arengukava rakendamine on ette nähtud protsessina, mille käigus kava ja selles kavandatud tegevusi hinnatakse ja muudetakse igal aastal enne 15. oktoobrit Mooste vallavolikogu poolt, kes kinnitab nii arengukava kui selle muudatused. Arengukava on aluseks valla aastaeelarve koostamisele.

Mooste valla eripärana võib nimetada looduskaunist paika ning valla keskses asuvat pargi ja järvega Mooste mõisaansamblit, mis on silmapaistev näide 20. sajandi alguse mõisaarhitektuurist ja ainuke Eestis säilinud heimatstiilis peahoonega mõisakompleks. Eriti väärtuslik on terviklikult säilinud hoonete kompleks ja suurejooneliselt kujundatud vabakujulise planeeringuga, umbes 60 erineva puu- ja põõsaliigiga ning peaaegu kahe sajandi vanuste põlispuudega inglise stiilis 28,6 ha suurune park.

Mooste valla prioriteet on terviklik ja jätkusuutlik areng, mis hõlmab looduskeskkonna säästlikku kasutamist, elukvaliteedi parandamist sotsiaalsfääri, infrastruktuuri ja avalike teenuste arendamise kaudu, ettevõtluskeskkonna ja kultuurielu edendamist.

Arvestades valla väiksust ja asjaolu, et lähitulevikus pole ette näha valla eelarve hüppelist kasvu, peab Mooste vald oluliseks koostööd naaberomavalitsustega erinevate valdkondade arendamisel. Koostööst saadav kogemus on heaks eelduseks võimalikult probleemivabaks omavalitsuste ühinemiseks tulevikus, kuna tõenäoliselt muutub see protsess Eesti arenguid silmas pidades lähitulevikus möödapääsmatuks.

2. Hetkeolukorra analüüs

2.1. Asend ja paiknemine

Mooste vald asub Kagu-Eesti ürgorgudest lõhestatud lainjate lavakõrgendike piirkonnas. Mooste valla pindala on 185,12 km². Vald piirneb Põlva maakonna Ahja, Põlva ja Räpina (joonis 1) ning Tartu maakonna Võnnu ja Meeksi vallaga.



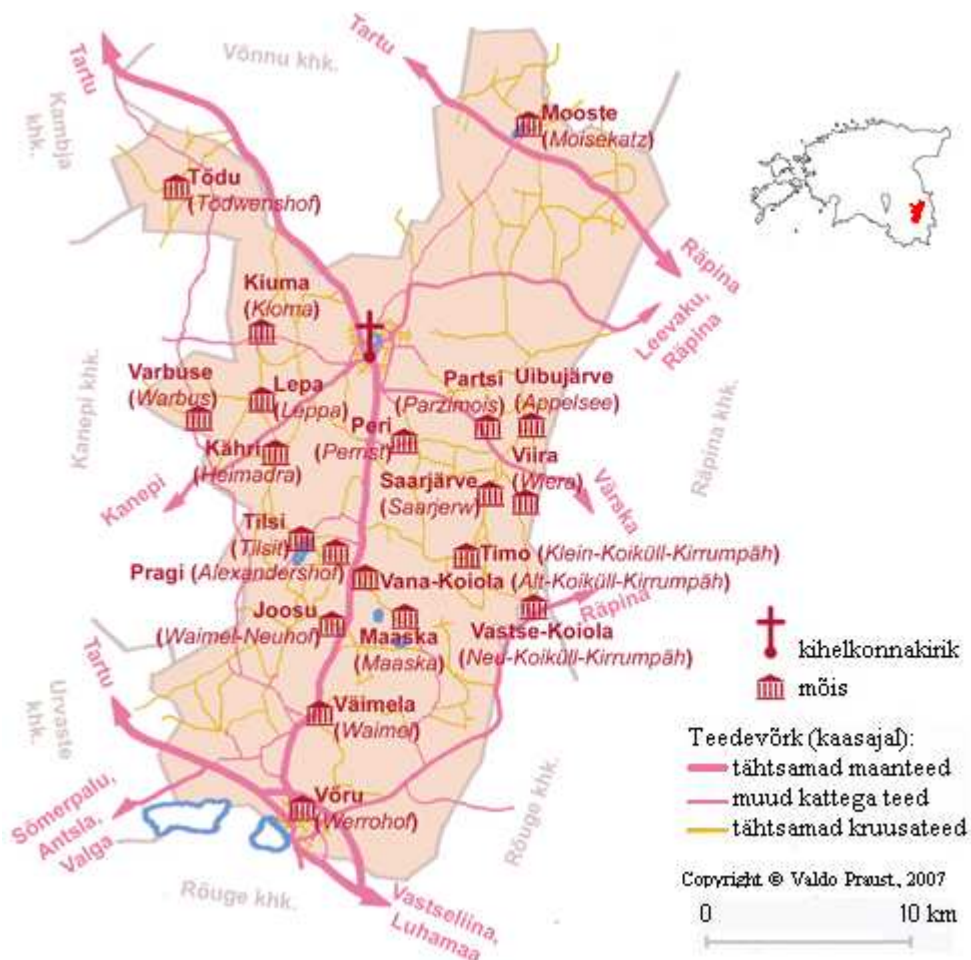
Joonis 1. Põlvamaa haldusjaotus. (allikas: Maa-amet)

Mooste vald asub ajaloolise Põlva kihelkonna aladel (joonis 2), milline asutati kirikukihelkonnana 13. sajandi esimesel poolel. Pindalalt ja mõisate arvult oli Põlva kihelkond suur, siin paiknes 21 mõisat- 1 kirikumõis, 14 rüütlimõisat ning 4 riigimõisat koos 2 kõrvalmõisaga, millele lisandus 13 karjamõisat. Põhjast lõunasse väljavenitatud kihelkond jagunes kahe kaasaegse maakonna, Võru- ja Põlvamaa vahel. Enamik alasid jääb Põlvamaale, kuid 20% lõunapoolsest otsast Võru linna ümbruses kuulus Võrumaa koosseisu. Kihelkonna Põlvamaa osast umbes poole moodustab Põlva vald, kihelkonna põhjaots moodustab praeguse Mooste valla lõunaosa, valla põhjaosas asuv endise Rasina mõisa ümbrus kuulus Võnnu kihelkonda.

Moisekatzi ehk Mooste vald loodi mõisavallana 1820. aastal pärisorjuse kaotamise järel. Kuni 1866. aastani olid vallad talurahva ametlikud organisatsioonid mõisniku järelevalve all. Mooste ümbruse muinasaja mälestusmärkideks on Arniku ja Viisli kääbaskalmed, mis ulatuvad keskmisse rauaaega (5.-9. saj). Seega võib siinse inimasustuse pikkuseks lugeda ligikaudu 1500 aastat. Vanimate küladena on Tartu piiskopkonna lääniürikutes 1403. aastal mainitud Kauksit ja Rasinat. Esmakordselt on Moostet kirjalikes allikates mainitud seoses vene ja saksa ordu vägede vahel toimunud lahinguga Peipsi järve jääl 1242. aastal. Jäälahingule eelnenud kokkupõrge toimus Mooste mail.

Mooste ja Kauksi mõisad on loodud 16. sajandi teisel poolel nn. Poola ajal samanimeliste külade aladel. 1717. aastal kinkis Peeter I Mooste ja Kauksi mõisad

krahv Jagusinskile ja sealpeale on mõisad ühendatud. Rasina mõis on tekkinud arvatavasti juba Tartu piiskopkonna (kirikliku feodaalriigi) ajal.



Joonis 2. Põlva kihelkonna ajaloolised piirid (allikas: www.mois.ee)

Alates 1931. aastast kannab vald Mooste nime, varem oli kasutusel saksakeelne nimi Moisekatzi. Praegustes piirides moodustati Mooste külanõukogu 20. jaanuaril 1963. aastal kahe tollase majandi, Mooste nädissovhoosi ja Sõpruse kolhoosi territooriumil. 12. detsembril 1991. aastal kinnitati valla omavalitsuslik staatus.

**Valla arengu kavandamise seisukohast olulisemad hetkeolukorrast tule-
nevad väljavaated:**

- Mooste vald paikneb Põlva maakonna äärealadel, maakonnakeskuse on vallakeskusest 15 km, suurem tõmbekeskus Tartu linn jääb 50 km kaugusele.
- Mooste vallas on välja kujunenud neli keskust, kus paiknevad elanikele osutatavad olulised teenused.
- Mooste valda iseloomustab Põlva maakonna keskmisest hõredam asustus.

2.2. Looduskeskkond ja -varad

Ligikaudu 55 % valla pindalast on kaetud metsaga. Metsade kvaliteet on rahuldav, piirkonnas on suhteliselt palju puhkuseks sobivaid metsi. Valla territooriumil on

kaks väärtuslike maastike II tähtsusklassi kuuluvat ala, Mooste mõisaansambel mõisapargi ja järvega ning Rasina asundusküla.

Vallas on neli suuremat järve: Rasina Arujärv (pindala 31,5 ha), Mooste järv (11,1 ha), Kauksi paisjärv (30,8 ha). Järvedest asuvad vallas veel Kõtajärv (pindala 2,4 ha), Mooste Linnajärv (2,8 ha), Lahojärv (2,7 ha), Sikuti järv e. Metsküla järv (3,5 ha), Kauksi Külajärv e. Paklajärv (1,2 ha), Kanassaare järv (1,4 ha), Vihatjärv (2,4 ha), Kükajärv ehk Kauksi Linnajärv (0,9 ha).

Tabel 1. Mooste valda läbivad vooluveekogud (allikas: EELIS).

Objekti nimi	Pindala ametlik km ²	Pikkus arvutuslik km
Ahja jõgi	1074,3	103,4
Lutsu jõgi	221,2	45,9
Metsküla peakraav	10,3	4,4
Määrastu peakraav	22,6	5,9
Piirisoo peakraav	23,2	8,4
Viisli soo peakraav	22,8	10,5
Võuküla peakraav	10,3	5,7
Ahijärve oja	48,6	13
Kooskora oja	40,3	16,7
Loko oja	12,7	1,5
Savimäe oja	23,5	9,2
Uibujärve oja	10,2	5,3
Võuküla oja	16,3	5,4

Vallas leiduvatest maavaradest on olulisim turvas, millise maardlaid on kolm: Riha (maavarade riikliku registri reg. kaardi nr. 488), Meelva (reg. kaart nr. 135) ja Ahja (Ahja-Lutsu, Vanamõisa) (reg. kaart nr.627). Liiva leidub Hullumäel (ammutatud Mooste pinnasekarjäär, valdaja Maanteeamet ja kasutaja AS Põlva Teed). Välja on antud liiva kaevandamisluba RMK kohalikule karjäärile Mooste pinnasekarjäärist lõunas paiknevale kohalikule karjäärile.

Vastavalt põhjavee kaitsuse kaardile kuulub Mooste vald suhteliselt kaitstud põhjaveega piirkonda, mis tähendab, et maapinnalt esimese aluspõhjalise põhjaveekompleksini on 20-50 m moreeni või 5-10 m savi.

Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskuse (EELIS – Eesti looduse infosüsteem) ja keskkonnaregistri andmetel asuvad Mooste vallas järgmised kaitstavad loodusobjektid:

- ⇒ Meelva maastikukaitseala- osaliselt, ligikaudu 162 ha Mooste valla piires;
- ⇒ Lahojärve hoiuala, 2,7 ha (NATURA 2000 ala);
- ⇒ Mooste mõisa park koos Mooste järvega, 38,2 ha (piirid vastavalt Vabariigi Valitsuse määrusele nr 107 12. apr 2007a., kaitseeskiri uuendatud Vabariigi Valitsuse määrusega nr 64 03. 03. 2006a.);
- ⇒ Rasina mõisa park, 4,5 ha (piirid vastavalt Vabariigi Valitsuse määrusele nr 107 12. apr 2007a., kaitseeskiri uuendatud Vabariigi Valitsuse määrusega nr 64 03. 03. 2006a.);
- ⇒ Rasina remmelgas - Eesti kõige jämedam remmelgas. Mõõtmed: Ü= 1050 cm (0,3), H= 23 m. (Eesti põlispuud. 1997 a andmed). Puu hargneb neljaks

1 m kõrguselt 2 põhiharu toetuvad saarele, hargnemiskohas on tüves lõhe. Harud toestatud 2000. a suvel. (Eesti põlispuud 1997 a andmed). Asukoht: Rasinal, koolimajast ja bussipeatusest 100 m edela suunas vana kiriku ees, juurde pääseb Mooste- Rasina teelt. Paigaldatud infostend, pink, tähis (Põlva KKT 2002);

Mooste valla piires asuvad järgmised kaitstavad püsielupaigad:

- ⇒ Peramaa püsielupaik, 29,4 ha;
- ⇒ I kaitsekategooria linnuliigi väike –konnakotka püsielupaik Savimäe külas
- ⇒ I kategooria kalakotka püsielupaik Kauksi külas;
- ⇒ I kategooria väike-konnakotka (*Aquila pomarina*) püsielupaik Kastmekoja külas;
- ⇒ I kategooria väike-konnakotka (*Aquila pomarina*) püsielupaik Viisli külas;
- ⇒ I kategooria kaitsealuse seeneliigi püsielupaik Rasina külas; leht-kobartorik (*Grifola frondosa*);
- ⇒ II kategooria laialehise nestiku püsielupaik- Kastmekoja külas;
- ⇒ II kategooria rohunepp (*Gallinago media*) (2 tükki);
- ⇒ II kategooria roidputk, austria (*Pleurosporum austriacum*);
- ⇒ III kategooria sõrmkäpp (*Dactylorhiza incarnata*) - Meelva maastikukaitseala;
- ⇒ III kategooria suur käopõll (*Listera ovata*) - Meelva maastikukaitseala;
- ⇒ III kategooria vööthuul- sõrmkäpp (*Dactylorhiza fuchsii*) - Meelva maastiku-kaitseala;
- ⇒ III kategooria Balti sõrmkäpp (*Dactylorhiza baltica*) - Meelva maastiku-kaitseala;
- ⇒ III kategooria Kahkjaspunane sõrmkäpp (*Dactylorhiza incarnata*) - Meelva maastikukaitseala;
- ⇒ III kategooria Siimuniidu must- seenesultani püsielupaik Sässaare külas.

Tabel 2. Mooste vallas paiknevad kinnismälestised (allikas: muinas.ee):

Jrk nr	Reg nr	Mälestise nimi	Aadress
1	23745	Jaanimõisa ait-kuivati	Jaanimõisa küla
2	11159	Kalmistu	Kastmekoja küla
3	11160	Kalmistu	Kastmekoja küla
4	11161	Kalmistu "Sikuti mägi"	Kauksi küla
5	11162	Linnus "Leerimägi"	Kauksi küla
6	23746	Kauksi vesiveski	Kauksi küla
7	23747	Kauksi vesiveski pais	Kauksi küla
8	23748	Kauksi vesiveski elamu	Kauksi küla
9	23749	Kauksi vesiveski laut-ait	Kauksi küla
10	23750	Kauksi vesiveski talli varemed	Kauksi küla
11	11163	Asulakoht	Mooste alevik
12	23751	Mooste mõisa peahoone	Mooste alevik
13	23752	Mooste mõisa park ja alleed	Mooste alevik
14	23753	Mooste mõisa valitsejamaja	Mooste alevik
15	23754	Mooste mõisa piirdemüürid väravate ja kellatorniga	Mooste alevik
16	23755	Mooste mõisa tall-tõllakuur	Mooste alevik
17	23756	Mooste mõisa laut	Mooste alevik
18	23757	Mooste mõisa tall	Mooste alevik
19	23758	Mooste mõisa sealaut	Mooste alevik

20	23759	Mooste mõisa vankrikuur	Mooste alevik
21	23760	Mooste mõisa sepikoda	Mooste alevik
22	23761	Mooste mõisa puutöökoda	Mooste alevik
23	23762	Mooste mõisa auruveski katlamajaga	Mooste alevik
24	23763	Mooste mõisa moonakatemaja	Mooste alevik
25	23764	Mooste mõisa ait	Mooste alevik
26	23765	Mooste mõisa kuivati	Mooste alevik
27	23766	Mooste mõisa abihoone	Mooste alevik
28	23767	Mooste mõisa meierei	Mooste alevik
29	23768	Mooste mõisa tööriistakuur	Mooste alevik
30	23769	Mooste mõisa viinakelder-elamu	Mooste alevik
31	23770	Mooste mõisa viinavabrik	Mooste alevik
32	11164	Kalmistu "Märtna kiriku surnuaed"	Rasina küla
33	11165	Kääbas	Rasina küla
34	11166	Kääbas	Rasina küla
35	11167	Kääbas	Rasina küla
36	11168	Kääbas	Rasina küla
37	23771	Rasina mõisa peahoone tiibehitis	Rasina küla
38	23772	Rasina mõisa park ja alleed	Rasina küla
39	23773	Rasina mõisa valitsejamaja	Rasina küla
40	23774	Rasina mõisa tall	Rasina küla
41	23775	Rasina mõisa tuuleveski	Rasina küla
42	11169	Kääbas	Säässaare küla
43	11170	Kääbas	Säässaare küla
44	11171	Kääbas	Säässaare küla
45	11172	Kääbas	Säässaare küla
46	11173	Kääbas	Säässaare küla
47	11174	Kääbas	Säässaare küla
48	11175	Kääbas	Säässaare küla
49	11176	Kääbas	Viisli küla
50	11177	Kääbas	Viisli küla
51	11178	Kääbas	Viisli küla
52	11179	Kääbas	Viisli küla
53	11180	Kääbas	Viisli küla
54	11181	Kääbas	Viisli küla
55	11182	Kääbas	Viisli küla
56	11183	Kääbas	Viisli küla
57	11184	Kääbas	Viisli küla
58	11185	Kääbas	Viisli küla
59	11186	Kääbas	Viisli küla
60	11187	Kääbas	Viisli küla
61	11188	Kääbas	Viisli küla
62	11189	Kääbas	Viisli küla
63	11190	Kääbas	Viisli küla
64	11191	Kääbas	Viisli küla
65	11192	Kääbas	Viisli küla
66	11193	Kääbas	Viisli küla
67	11194	Kääbas	Viisli küla
68	11195	Kääbas	Viisli küla
69	11196	Kääbas	Viisli küla
70	11197	Kääbas	Viisli küla
71	11198	Kääbas	Viisli küla

72	11199	Kääbas	Viisli küla
73	11200	Kääbas	Viisli küla
74	11201	Kääbas	Viisli küla
75	11202	Kääbas	Viisli küla
76	11203	Kääbas	Viisli küla
77	11204	Kääbas	Viisli küla
78	11205	Kääbas	Viisli küla
79	11206	Kääbas	Viisli küla
80	11207	Kääbas	Viisli küla
81	11208	Kääbas	Viisli küla
82	11209	Kääbas	Viisli küla
83	11210	Kääbas	Viisli küla
84	11211	Kääbas	Viisli küla
85	11212	Kääbas	Viisli küla
86	11213	Kääbas	Viisli küla
87	11214	Kääbas	Viisli küla
88	11215	Kääbas	Viisli küla
89	11216	Kääbas	Viisli küla
90	11217	Kääbas	Viisli küla
91	11218	Kääbas	Viisli küla
92	11219	Kääbas	Viisli küla
93	11220	Kääbas	Viisli küla
94	11221	Kääbas	Viisli küla
95	11222	Kääbas	Viisli küla
96	11223	Kääbas	Viisli küla
97	11224	Kääbas	Viisli küla
98	11225	Kääbas	Viisli küla
99	11226	Kääbas	Viisli küla
100	11227	Kääbas	Viisli küla
101	10957	Kalmistu	Kadaja küla
102	10959	Kääbas	Kadaja küla
103	10960	Kääbas	Kadaja küla
104	10961	Kääbas	Kadaja küla

**Valla arengu kavandamise seisukohast olulisemad hetkeolukorrast tule-
nevad väljavaated:**

- Mooste vallas paikneb hulgaliselt kaitstavaid loodusobjekte, mis osaliselt on tinginud valla hõreda asustuse kujunemise.
- Mooste valda iseloomustab suhteliselt kõrge metsasuse protsent (metsaga on kaetud üle poole valla territooriumist), mis loob eeldused puidutööstuse arendamiseks.

2.3. Rahvastik

1. septembril 2015. aasta seisuga elas Mooste vallas 1466 inimest. Asustustihedus oli 7,9 in/km², mis on oluliselt madalam Põlva maakonna keskmisest asustustihedusest (1. jaanuari 2015. a seisuga 29 169 elanikku, asustustihedus 13,5 in/km²). Põhiline asustus on koondunud suuremate teede äärde. Valla haldusterritooriumil on Mooste alevik ja 14 küla: Jaanimõisa, Kaaru, Kadaja, Kanassaare, Kastmekoja, Kauksi, Laho, Rasina, Savimäe, Suurmetsa, Säkna, Säassaare, Terepi ja Viisli.

Vallavalitsus asub Mooste aleviku serval Säässaare küla piiril vanas vallamajas, mis 1873. aastal ehitati kohtumajaks.

Asustuses on välja kujunenud neli kohalikku keskust ja neid ümbritsevad piirkonnad: Mooste alevik, Kauksi, Rasina ja Jaanimõisa küla (tabel 3).

Tabel 3. Valla asustusüksused ja elanike arv üksustes (allikas: rahvastikuregister)

Tömbekeskus	Alevik, küla	Elanike arv seisuga 01.09.2015
Mooste aleviku piirkond	Mooste alevik	426
	Säässaare küla	58
	Viisli küla	49
	Laho küla	35
	Kaaru küla	53
KOKKU:	4 küla + 1 alevik	621
Kauksi piirkond	Kauksi küla	288
	Kanassaare	60
KOKKU:	2 küla	348
Rasina piirkond	Rasina küla	137
	Terepi	41
	Savimäe	31
	Kadaja	63
	Kastmekoja	30
KOKKU:	5 küla	302
Jaanimõisa piirkond	Jaanimõisa küla	84
	Säkna küla	26
	Suurmetsa küla	71
KOKKU:	3 küla	181
KOV-i täpsusega elukoht	-	14
KÕIK KOKKU:	14 küla + 1 alevik	1466

Negatiivse iibe tõttu on rahvaarv kümne aastaga vähenenud ligikaudu 300 inimese võrra. Võib eeldada, et praeguste trendide püsimisel lähitulevikus rahvaarvu langus jätkub. Sündimus on olnud stabiilne, kõikudes 12-19 sünni vahel aastas. Suremus on valdavalt olnud sündimusest suurem ja loomulik iive seega negatiivne. Analooogne on aastate lõikes olnud ka rände pilt, vaid 2010. aastal ületas sisse- 11 inimese võrra väljarännet, samal aastal ületas ka sündide arv surmade arvu kahe võrra (tabel 4).

Tabel 4. Valla elanike arv, sündimus, suremus ja iive 2010-2014. (allikas: rahvastikuregister)

Aasta	Rahvaarv	Saabujad	Lahkujad	Meh. iive	Sünnid	Surmad	Loom. iive	Iive
2010	1529	46	35	11	18	16	2	13
2011	1531	45	52	-6	18	20	-2	-8
2012	1538	55	61	-6	19	27	-8	-14
2013	1496	45	49	-4	12	19	-7	-11
2014	1466	61	73	-12	8	16	-8	-20

Rahvastiku vanuseline koosseis

Laste arv on viimastel aastatel püsinud stabiilsena. Vanuserühmas 15- 65 aastased on viimastel aastatel toimunud mõõdukas tõus. Vanuses üle 65 aastaste arv on püsinud enamvähem stabiilsena (tabel 5).

Arvestades viimaste aastate sündivuse väikest tõusu võib rahvastiku vanuselise koosseisu osas prognoosida tulevikus laste arvu kahanemise aeglustumist. Noorte arv aga peaks eeldatavalt langema, kuna sellesse vanusegruppi jõuab väikesearvuline 1990.-ndatel aastatel sündinute põlvkond.

Tabel 5. Rahvastiku vanuseline ja sooline koosseis (allikas: rahvastikuregister)

Aasta	Rahvaarv	0-14 aastased	15-65 aastased	65 aastased ja van.	mehed	naised
2010	1529	236	1029	264	750	779
2011	1531	233	1034	264	748	783
2012	1538	240	1040	258	751	787
2013	1496	228	1012	256	737	759
2014	1466	224	925	317	750	716

Mooste valla rahvastiku vanuselist koosseisu iseloomustab noorte ja keskealiste inimeste suhteliselt suur osakaal, mis tähendab, et vallas on palju tööelisi elanikke. Vanemaealisi, üle 65. aastaseid on elanikkonnast ligikaudu 17%. Sooliselt jaguneb elanikkond peaaegu võrdselt.

Valla arengu kavandamise seisukohast olulisemad hetkeolukorrast tulenevad väljavaated:

- Valla rahvastikku iseloomustab mõõdukas negatiivne iive, mis põhjustab rahvastiku vähenemist.
- Valda iseloomustab tööeliste elanike suhteliselt suur arv, mis loob eeldused majanduse elavdamiseks.
- Kaugemas tulevikus on võimalik prognoosida noorte osakaalu vähenemist ning vanurite osakaalu suurenemist (kui tööelised elanikud jõuavad pensioniikka ning 1990.-ndatel aastatel sündinud väikesearvuline põlvkond jõuab tööeliste hulka).

2.4. Haridus

Põhiharidus

Mooste vallas tegutseb kaks põhikooli: Mooste Põhikool ja Kauksi Põhikool. Õpilaste arv on viimastel aastatel vähenenud, vaid 2012/2013. õ-a arv suurenes pisut eelneva aastaga võrreldes, millele järgnes taas langus järgmisel õppeaastal ja seejärel jälle mõõdukas tõus (tabel 6).

Tabel 6 Õpilaste arv Mooste vallas aastatel 2008- 2013 (allikas: vallavalitsus)

Aasta	õ-a 2008/09	õ-a 2009/10	õ-a 2011/12	õ-a 2012/13	õ-a 2013/14	õ-a 2014/15	õ-a 2015/16
Õpilaste arv	165	153	148	152	139	137	143

Mooste vallale oli Vabariigi Valitsuse poolt 2015. aastal hariduskulude toetuseks arvestatud 371 412 eurot, sellest 310 331 õpetajate ja 28 105 direktorite ja õppe-

alajuhatajate töötasudeks, 7923 õppevahendite soetamiseks ja 18 974 eurot koolilõuna toetuseks.

2014. aastal olid tegelikud näitajad vastavalt 367 162 eurot, sellest õpetajate töötasudeks 306 007, direktorite ja õppealajuhatajate töötasudeks 28 105, õppevahendite soetamiseks 7 923 ja koolilõunate toetuseks 19 043 eurot.

Statsionaarse õppe pearaha põhikoolidele vallas tervikuna (koolide lõikes eraldi arvestust ei ole) on arvestatud 1028 eurot õpilase kohta koefitsiendiga 1,84.

Mooste Põhikool

Kool on registreeritud riigi ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklikus registris registrikoodi nr 75013871 all. **Asukoht:** Mooste alevik. **Kooli teeninduspiirkond:** Mooste valla külad ja õpilased, kes soovivad õppida väikekoolis.

Kooli suurus: Klassikomplektide ja õpilaste arv klassides on toodud tabelis 7. 2015/ 2016 õppeaastal on koolis 105 õpilast, klassikomplekte 9.

Tabel 7 Õpilaste arv Mooste Põhikoolis õ-a 2015/2016 (allikas: vallavalitsus)

klass	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
õpilaste arv	17	18	4	14	13	9	9	9	11

Vallavalitsuse andmetel oli ühe õpilaskoha maksumus 2013. aastal 54,76 eurot, 2014. aastal 65,76 eurot ja 2015. aastal 85,98 eurot kuus.

Pedagoogid: koolis töötab 18 pedagoogi, sh. direktor. Haridusmudeli järgi on 21 tunnise koormusnormi korral arvestuslik pedagoogide piirarv 14. Kool asub Mooste mõisa peahoones ja kuulub Eesti Mõisakoolide Ühendusse. Mooste Põhikooli iseloomustab eelkõige haritud, töökas ja nõutavat kvalifikatsiooni omav õpetajaskond. Aineõpetajate suuremateks saavutusteks on auhinnalised kohad maakonna bioloogia, matemaatika, inglise keele ja ajaloo olümpiaadidel ning aktiivne osavõtt maakondlikest spordivõistlustest. Kool pakub heal tasemel muusika-, kunsti- ja käsitööõpetust. Alates 2012 aastast osaleb Mooste Põhikool rahvusvahelises Comeniuse projektis.

Koolis töötavad parandusõppe- ja pikapäevarühmad, õpilastel on võimalik saada individuaalseid konsultatsioone ning vajadusel õppida individuaalõppekava järgi. Kooliväliselt tegutseb koolis 11 huvialaringi, mille tegevusi koordineerib huvijuht. Mooste Põhikooli Kodutütarde ja Noorkotkaste tegevus on leidnud tunnustust maakondlikul ja vabariiklikul tasemel.

Alates 2006 aastast osaleb kool mõisamängus Unustatud mõisad. Tihedat koostööd tehakse teiste mõisakoolidega, traditsiooniks on saanud klassikalise muusika kontsertide korraldamine õpilastele ja valla inimestele.

Kooli eelised:

- Kodulähedus.
- Väikesed klassid, kus on võimalik individuaalne õppetöö, toimiv pikapäevarühm.
- Kvalifitseeritud, kogemustega õpetajad, kellel on tihe side lapsevanematega.
- Mitmekülgne tunniväline tegevus (õppekäigud, üritused, ekskursioonid).
- Renoveeritud hoone, arvutiklass, oma söökla, võimla ja jõusaal kultuurimajas.
- Algklassidel avar õueala koos lasteaia mänguväljakuga

- Korvpalliväljak kultuurimaja kõrval.

Kauksi Põhikool

Kool on registreeritud riigi ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklikus registris registrikoodi nr 75013888 all. **Asukoht:** Kauksi küla. **Kooli teeninduspiirkond:** Mooste valla külad ja kõik õpilased, kes soovivad õppida väikekoolis.

Kooli suurus: Klassikomplektide ja õpilaste arv on toodud tabelis 8. 2015/2016 õppeaastal on koolis 36 õpilast ja 5 klassikomplekti. Moodustatud on liitklassid. Üks õpilane on eriõppel.

Tabel 8 Õpilaste arv Kauksi Põhikoolis õ-a 2015/2016 (allikas: vallavalitsus)

klass	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
õpilaste arv	3	3	5	7	4	6	6	1	3

Vallavalitsuse andmetel oli ühe õpilaskoha maksumus 2013. aastal 200,22 eurot, 2014. aastal 193,43 eurot ja 2015. aastal 212,50 eurot kuus.

Pedagoogid: koolis töötab 11 pedagoogi, sh direktori kohusetäitja. Haridusmudeli järgi on 21 tunnise koormusnormi korral arvestuslik pedagoogide piirarv 8. Koolis toimub õpetus esimesest kuni üheksanda klassini, klassikomplekte on 5, moodustatud on liitklassid. Õpilased on oma ainet hästi tundvate õpetajate juhendamisel saavutanud märkimisväärsed tulemused maakondlikel olümpiaadidel, õpilasvõistlustel ja üleriigilistel õpilasüritustel. Eriti tulemuslikud on olnud saksa keele tundmises, nii on kooli õpilased saavutanud maakondlikul aineolümpiaadil kui saksa keele õppijate üle-eestisel internetipõhisel konkursil esimese koha. Märkimisväärsed on tulemused olnud kirjandivõistlustel ja -konkurssidel osalemistel ning bioloogia, matemaatika ja vene keele aineseksioo-nide korraldatud üritustel. Kõrgel tasemel on muusikaline haridus, nii omab koolis tegutsev mudilaskoor I kategooriat ja lastekoor III kategooriat. Koolis tegutseb 10 huviringi, mida juhendavad põhiliselt oma kooli õpetajad. Tegutseb viis muusikalist huviringi (mudilaskoor, lastekoor, plokklöödi ring, vokaalansambel ja muusikaring), lisaks arvutiring, näitering, liiklusring, loodus-, kodundus- ja jalgpalliring. Koolil on aastate jooksul kujundatud traditsioonilised üritused, milliseid õppeaasta jooksul kokku toimub ligikaudu paarkümmend.

Kauksi Põhikool asub looduskaunis kohas jäädes pisut eemale Kauksi küla keskusest. Kooli õpilaskond kujuneb kooli piirkonnas elavatest Mooste valla lastest, Põlva valla (Miiaste, Adiste, Himmaste küladest) ning väikese osa õpilastest moodustavad Põlva linna lapsed (alaealiste komisjoni otsusega kooli suunatud probleemsed lapsed).

Kooli eelised:

- Kodulähedus.
- Väikesed klassid, kus on võimalik individuaalne õppetöö, toimiv tugi-õppesüsteem (parandusõpe, koduõpe, pikapäevarühm).
- Kvalifitseeritud, kogemustega õpetajad, kellel on tihe side lapsevanematega.
- Mitmekülgne tunniväline tegevus (õppekäigud, üritused, ekskursioonid).
- Avar õueala ja spordiväljak.

Alusharidus

Mooste Lasteaed on registreeritud riigi ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklikus registris registrikoodi nr 75013902 all, koolitusluba nr7022HTM (välja antud 29.04.2013.a).. **Asukoht:** Lasteaia tee 13 Mooste alevik. Lasteaeda juhib direktor. Lasteaia hoone on ehitatud 1964. aastal algselt 50 lapsele. Praegu tegutseb lasteaias kaks 20-lapselist liitrühma. Hoones tegutsevad lisaks Mooste Põhikooli 1. klass ning vallaraamatukogu. 1990. aastal valmis hoonele juurdeehitus. Hoone läbis 2012. aastal ulatusliku renoveerimise, mil vahetati katus, ukсед-aknad ja soojustati hoone ning vundament. Lisaks tehti siseruumides remont ja köögi- ja vannala renoveeriti valla omavahenditega. Lasteaias töötab personali kokku 12 inimest, sh 4 lasteaiaõpetajat, muusikaõpetaja, 2 õpetaja abi ja abipersonal.

Lapsehoiurühmade asukohad: Rasina rühm (registrikood nr 75034850) Rasina külakeskuse majas ja Kauksis rühm (registrikood nr 75034910) Kauksi külakeskuse majas, lapsehoidude tööd juhib Mooste Lasteaia direktor. Rasinal on nimekirjas 10 last ja töötab 2 lapsehoidjat ja kokk ning Kauksis 15 last ja 3 lapsehoidjat. 2013.a taasavati Mooste Lapsehoiu rühm 6 lapsele 2 töötajaga. Mooste Lapsehoiurühm suleti 2015. aasta juunis ja sügisel enam ei avatud.

Huviharidus

Alates 2012. aasta septembrist töötab Mooste alevikus endises mõisa viinakelderelamus riiklikku koolitusluba ja akrediteeringut omav Mooste Rahvamuusikakool (registrikood nr 80241025). Kooli pidaja on MTÜ Folgisellide Selts. Mooste Rahvamuusikakoolis õpetatakse järgmisi erialapille ja õppeaineid: kanded: väikekannel, rahvakannel; rahvapärased puhkpillid, sh torupill; hiiu kannel; rahvapärane viiulimäng; plokkflööt; kitarr; akordion; löötpillid; koosmäng; nooditundmine ja praktiline harmoonia, pärimusmuusika-teooria; pärimusmuusika ajalugu.

2015/2016 õ-a õpib koolis 80 erinevas vanuses õpilast, neist 30 ?last. Enamus õpilasi (25) oli Mooste vallast, kuid koolis õppis õppureid ka teistest valdadest. Hoone renoveeriti peamiselt Euroopa Liidu struktuurifondide vahendite toetusel.

Noorsootöö

Avatud noortekeskus tegutseb vallas alates 2014. aasta kevadest. Esialgu alustati noortekeskuse tegevust katseliselt ja mõnekuise tähtajaga asukohaga MoKSi keldriruumis. Esimeste kuude tegevus õigustas ennast igati ja ametlikult kinnitas vallavolikogu valla avatud noortekeskuse põhimääruse 28. augustil 2014. aastal ning sama aasta suvel korraldati konkurss noorsootöötaja ametikohale. 1. oktoobrist 2014.a. asus valla avatud noortekeskuse noorsootöötaja ametiülesandeid täitma. Käesoleval ajal on probleemne noortekeskuse asukoht. Kuni 2015. aasta juunini asus keskus MoKSi keldriruumis, suveperioodiks koliti keskus valla kultuurimaja väiksesse saali. Nimetatud asukoht osutus noortekeskuse tegevuseks aga ebasobivaks ning nüüd nõuab lahendamist keskuse püsiva asukoha küsimus. Võimalikud valikuvariandid praegu: kolimine MoKSi keldriruumi, asukohamuutus kultuurimajasest, uus võimalik asukoht rahvamuusikamaja keldris..

Valla arengu kavandamise seisukohast olulisemad hetkeolukorrast tulevavad väljavaated:

- | |
|---|
| <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vald on kaetud alus- ja põhihariduse pakkumisega. ▪ Koolid on kohaliku elu säilimise sümboliks ning olulised piirkondliku identiteedi püsimisel. ▪ Enamik valla lastest käib valla lasteaias ja lapsehoidudes, kõigile valla las- |
|---|

tele on tagatud koht lasteasutustes.

- Vald suunab hariduse arengut kehtestatava õigusliku regulatsiooni kaudu.
- Oluline on aktiivselt tegeleda ennetusega noorsootöö valdkonnas ning luua võimalused huvitegevusteks ja vaba aja veetmiseks
- Leida lahendus noortekeskuse asukoha osas Mooste alevikus.

2.5. Kultuur

Mooste vallas töötab vallavalitsuse kultuurispetsialist, kelle ülesandeks on ürituste korraldamine, kultuurimaja juhtimine ja kogu valla kultuurielu koordineerimine. Mooste alevikus asuvad valla kultuurimaja ja SA Mooste Mõis poolt hallatav 500-kohaline kontserdisaal- folgikoda. Valla kultuurimaja suur saal on polüfunktsionaalne, seda kasutatakse nii kultuuriürituste läbiviimiseks kui sportimiseks. Hoones on ka väike saal, galerii ja keldrikorrusel saunaga jõusaal. Kultuurimajas tegutseb üle 10 erineva huviringi nii täiskasvanutele kui noortele, sh. segakoor, rahvantsuring, ansamblid „Julgur“ ja „Per Longa Pär!“ , spordiringid.

Vallas töötab kolm raamatukogu: vallaraamatukogu Moostes ja maaraamatukogud Kauksis ning Rasinal. Kõigis neis on külastajatel interneti kasutamise võimalus.

Valla allasutustena tegutsevad Kauksi Külakeskus (registrikood nr 75013960) ja Jaanimõisa Külakeskus (registrikood nr 75031946). Rasinal tegutseb külakeskus Rasina Külaarenduse Seltsi eestvedamisel. Kauksi Külakeskus asub täielikult renoveeritud hoones, kus lisaks saalile on raamatukogu, lapsehoid, perearsti vastuvõtupunkt, käsitöötuba, avalik internetipunkt ja keldrikorrusel jõusaal. Rasina Külakeskus asub etapiviisiliselt renoveeritavas endises kultuurimajas, Jaanimõisa Külakeskus kortermaja ühes 2-toalises korteris. Neis külates on suhteliselt head võimalused vaba aja veetmiseks ja huvitegevuseks. Probleemne on Jaanimõisa külakeskuse töö ja külastatavus

Iseseisva kunstikeskusena tegutseb restaureeritud endises mõisa valitsejamajas Mooste KülalisStuudio (MoKS-Mooste Kunsti ja Sotsiaalpraktika Keskus). MoKS on 2001. aastal asutatud mittetulundusühing, mille algne idee oli rajada Moostesse ateljee resideeruvatele külaliskunstnikele. Tänapäev MoKSi kirjeldavad sõnad nagu rahvusvaheline kunstikeskus, külalisateljee, erinevad kultuuriüritused ja õpitoad. MoKS seob oma tegevusega kohalikku ja globaalset. MoKS tegutseb mitte ainult valitsejamajas, vaid viib oma üritusi läbi ka mujal, sageli näiteks Tartus.

Mooste on tuntud kultuuritraditsioonide poolest. Juba mõisaajast on siin tehtud näitemängu ning traditsiooni jätkab külateater „Virvendus“, mille statsionaar asub nüüdseks renoveeritud mõisaegses katlamajas- Veskiteatris. Tuntuim Moostes korraldatav kultuuriüritus on 2007. aastast alates iga aasta aprillis siin peetav ja kogu Eestis ainulaadne eesti rahvamuusikatöötlaste festival Moisekatsi Elohelü, mille peakorraldaja on MTÜ Folgisellide Selts. Ülemaakondlikena on tuntud Moostes toimuvad linalaat, mõisapäevad, žanripäevad, noorte lilleseadajate konkurss, Jaan Vahtra nimeline laste joonistusvõistlus, skulptuuripäevad jne.

Mõisakompleksi plaanipäraseks arendamiseks asutati 2005.a. MTÜ Mooste Mõisa Arendusselts. Praegu haldab Mooste mõisakompleksi, sh. kultuuriürituste toimumist, 2011. aastal omavalitsuse poolt asutatud Sihtasutus Mooste Mõis. Seoses mõisakompleksi järkjärgulise valmimisega on Mooste praeguseks omandanud

suure tähtsuse maakondlike ja ka laiema kõlapinnaga ürituste korraldamise ja toimumise kohana. Nii on alates 2007. aastast Moostes iga aasta aprillis toimunud eesti rahvamuusikatöötlaste festival Moisekatsi Elohelü, 2010. aastal üleriigilise Täiskasvanud Õppija nädala avaüritus, korduvalt Põlvamaa Energeetikakonverents jmt. suurüritused. Mooste Folgikoda esinemiskohana on jõudnud valdava enamuse Eestis külalisetendusi korraldavate organisatsioonide mängukavadesse.

Kultuuritraditsioonid on kujunenud ka külates- peetakse külapäevi, korraldatakse üritusi lastele ja peredele. Rasina küla traditsioonilisteks üritusteks on kujunenud jaanipäeva tähistamine. Kogu Rasina piirkonna kultuurielu juhib Rasina Külaarendamise Selts, kes on väga aktiivselt kaasanud külaelu arendamisse erinevaid projektitoetusi. Laho külas tegutseb ürituste korraldamisel ja külaplatsi väljaarendamisel 2005. aastal asutatud Laho Küla Selts.

**Valla arengu kavandamise seisukohast olulisemad hetkeolukorrast tule-
nevad väljavaated:**

- Valla kultuurimaja ja mõisa folgikoda tegutsevad Mooste alevikus, kolm külakeskust suuremates külates, neist Kauksi ja Rasina keskused renoveeritud hoonetes.
- Raamatukogud töötavad Moostes, Rasinal ja Kauksis.
- Olemasolevad kultuuriasutused vajavad materiaalse baasi osas täiendavaid investeeringuid.

2.6. Kolmas sektor

Vallas on oluliseks tõusnud külavanema institutsioon, nii on külavanem praeguseks valitud üheksas külas:

1. Jaanimõisa,
2. Kanassaare,
3. Kauksi,
4. Laho,
5. Rasina,
6. Savimäe,
7. Suurmetsa,
8. Säkna
9. Viisli külas.

Valitud külavanemad oleks otstarbekas koondada vallavalitsuse juurde loodavas külavanemate komisjoni. Loodav komisjon peaks tihendama koostööd valla ja külade elanike vahel ning seeläbi oleks paremini organiseeritud kogukonnale oluliste projektide elluviimine.

Vallas tegutseb 43 mittetulundusühingut, neist 12 on korteriühistud. Üheksa korteriühistut tegutseb Mooste aleviku kortermajades, kaks Kauksis ja üks Jaanimõisas.

Vallas tegutseb 31 kolmanda sektori organisatsiooni:

Nimi	Juhatuse liikmed	Asutamise aeg
MTÜ Mooste Mõisa Arendus-selts	Kaie Koser Evelyn Mürsepp Ülo Needo Kalju Paalman	märts 2005

	Ülle Prost	
MTÜ Külateater Virvendus	Ülo Needo Ilmar Zolgo Kaie Koser	veebruar 1999
MTÜ Mooste KülalisStuudio	Mari Jõgiste John Carl Grzinich Piibe Kolka Patrick Joseph Mc Ginley Evelyn Grzinich	jaanuar 2001
MTÜ Folgisellide Selts	Ülo Needo Ülle Podekrat Haimar Sökk	jaanuar 2008
MTÜ Rasina Külaarendamise Selts	Avo Kuldmets Tiiu Lokk Arvo Prükk Helena Tiirik Tõnis Toova Aare Veetsmann	oktoober 2004
MTÜ Külaliit Rehepapp	Ene Siniroht Annika Kriisk	november 2008
MTÜ Mooste naisteklubi Neti	Anneli Esko Irja Koser Ülle Kängsepp	aprill 1999
Mooste valla spordiklubi Mõis	Ülo Needo Raimund Otsmaa Ain Klaos Janek Liivamägi	august 1998
MTÜ Noortekoda Päikeseratas	Katrin Sing Ülle Herr	mai 2003
MTÜ Kaaru külaselts	Eve Veski	märts 2010
MTÜ Laho Küla Selts	Sirje Avikson Mati Ivandi Riina Klaos Tiit Rämmar Arvi Tõllimäe	mai 2005
MTÜ Viisli Küla selts	Janar Petersell Raili Helandi Ingvar Tiirik	aprill 2010
Agrobiotehnoloogia Selts MTÜ	Kalju Paalman	detsember 2005
Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liidu Mooste Baptistikogudus	Ermo Jürma Kristi Rekand Kuldar Lodeson Liivi Lõiv	juuni 2004
Eesti Gaidide-Skautide Põlva Ühendus	Reet Needo Anu Luiga	märts 1999
Loomeühendus Kuldloit	Riho Kuld Ilme Kuld	august 2007
MTÜ Traditsiooniliste Ehitusviiside Keskus	Peeter Kärp	detsember 2009

MTÜ Vanaajamaja	Ragner Lõbu Mari Kaisel	aprill 1998
MTÜ Lõuna-Eesti Ajaloo klubi	Mattias Tiganik	juuli 2013
MTÜ Eesti Linaliit	Kalju Paalman Ülo Needo Raido Vilt	veebruar 1999
MTÜ Heategevusorganisatsioonide koordineerimiskeskus	Marek Peedumäe	veebruar 2005
MTÜ Kirmatsi puhkeala	Eve Veski	märts 2010
MTÜ Asjalikud Askeldajad	Liilia Raik Tiit Raik	veebruar 2011
MTÜ Taaskasutuskoda	Piret Parmi Kristi Zolgo	oktoober 2012
MTÜ Mooste Maamajandusselts	Kai Põldoja Tõnu Kängsepp	mai 2000
MTÜ Mercs Paintball Team	Janar Petersell	juuni 2012
MTÜ Eesti Lambaagentuur	Tuuli Ermel Liisa-Lota Kaivo	märts 2011
Rasina- Kauksi Jahiselts	Aavo Kungus Meelis Kokkmaa Paavo Lill Erki Püssa Tõnis Sütt Margus Tilgar Aare Veetsmann	detsember 2011
MTÜ Traditsiooniliste Ehitusviiside Keskus	Peeter Kärp	detsember 2009
MTÜ Utsitajad	Kristi Zolgo Jane Arusoo Liilia Raik	veebruar 2013
MTÜ Mooste Ämblikumaja	Tiina Hääl Marju Jänes	aprill 2013

**Valla arengu kavandamise seisukohast olulisemad hetkeolukorrast tule-
nevad väljavaated:**

- Vallas on mitmeid piirkondi, kus toimivad omaalgatuslikud seltsitegevused ning kolmas sektor on võtnud juhtrolli kohaliku elu arendamisel.
- Üha olulisemaks peab muutuma külvavema institutsioon ja tema roll kohaliku elu korraldamisel ning kogukonna soovide viimisel omavalitsuseni.

2.7. Sport

Mooste vallas ei ole tööl sporditöö koordinaatorit, kes lahendaks spordiga seotud küsimusi kogu valla ulatuses. Tegutseb spordiklubi „Mooste Mõis“, mille korvpallimeeskond osaleb Põlva maakonna meistri- ja karikavõistlustel. 2014. aastal tuldi maakonna meistriks ja 40+ liigas võideti hõbemedal. Regulaarselt harrastatakse klubis indiakat. Huviringidena tegutsevad osaliselt tasustatavad lauatenniserühmad noortele ja harrastatakse karated vabatahtlike juhendajatega.

Valla arengu kavandamise seisukohast olulisemad hetkeolukorrast tule- nevad väljavaated:
▪ Spordivaldkonna arendamisel on oluline kultuurimaja saalis sportmängude harrastamise tingimuste parandamine ▪ Mooste alevikus staadioni ehitamine sportmängude välisväljaku kõrvale.

2.8. Sotsiaalhoolekanne

Mooste vallavalitsuses on tööl sotsiaalnõunik ja lastekaitsespetsialist- sotsiaaltöötaja. Avahooldusteenuseid osutavad kaks inimest.

Mooste valla poolt makstavad sotsiaaltoetused on järgmised (alus: Mooste Vallavolikogu määrus nr 14 29.12.2010.a):

1. Sünnitoetus – 250 eurot.
2. Esimesse klassi astuja toetus – 64 eurot makstakse Mooste valla kooli esimesse klassi astunud lapse vanemale.
3. Matuse toetus – 100 eurot vallaelaniku surma korral matuse korraldajale.
4. Jõulupaki toetus – määratakse jõulupakkidena kõigile valla kuni 7 aastastele lastele ja kõigile 1- 4 klassi õpilastele ning Mooste valla koolide 5- 9 klassi õpilastele. Jõulupaki maksumus kuni 8 eurot.
5. Õpilase toidutoetus- Mooste valla koolide õpilastele on toitlustamine tasuta. Toetust makstakse päevases vormis õppivale ja üldkeskharidust või põhi- kooli baasil kutsekeskharidust omandavale õpilasele või tema ühele vanemale avalduse ja koolitõendi alusel. Toidutoetuse suurus on 50 senti toidupäeva eest.
6. Lasteaialapse toidutoetus- määratakse Mooste Lasteaia ja Mooste valla lapsehoidude vähekindlustatud või paljulapselise pere lapse toitlustamiseks lapsevanema avalduse alusel. Toidutoetus on kuni 100% toidupäeva maksumusest.
7. Voodipäeva tasu toetus- toetust makstakse avalduse ja maksedokumendi alusel.
8. Üksikvanema lapse toetus- toetus määratakse vanemale, kes kasvatab last/lapsi üksinda. Toetuse suurus on 7 kuni 20 eurot lapse kohta.
9. Kolme- ja enamalapselise pere toetus- toetus määratakse ühele vanemale, kes kasvatab kolme või enam alla 18-aastast last (erandina kuni 19-aastast last, kui ta saab lastetoetust vastavalt riiklikule peretoetuste seadusele). Toetuse suurus on 7 kuni 20 eurot lapse kohta.
10. Lapsega pere toetus- toetus määratakse ühele vanemale, kes kasvatab alla 18-aastast last (erandina kuni 19-aastast last, kui ta saab lastetoetust vastavalt riiklikule peretoetuste seadusele). Toetuse suurus on 7 kuni 20 eurot lapse kohta.
11. Pensionäri toetus- määratakse isikule, kes saab vanadus- või väljateenitud aastate pensioni. Toetuse suurus on 7 kuni 13 eurot.
12. Prillide ostmise toetus- määratakse kuni 16-aastasele lapsele prillide ostmise osaliseks kompenseerimiseks maksedokumendi alusel. Toetus on kuni 70% prillide maksumusest, kuid mitte rohkem kui 50 eurot.
13. Toetus õnnetusjuhtumi korral- toetust võib määrata isikule, kes tulekahju, üleujutuse või muu õnnetuse tagajärjel on kaotanud oma isiklikud tarbeesemed, lastetarbed või esmavajaliku sisustuse. Toetuse suurus sõltub toetuse saaja majanduslikust olukorrast.

14. Esimesse klassi mineva lapse toetust määratakse ja makstakse vallavalitsuse korraldusega valla koolide poolt esitatava nimekirja alusel õppeaasta alguses.

Detsembrikuus makstakse järgmisi toetusi: üksikvanema lapse, lapsega pere, kolme- ja enamalapselise pere ja pensionäri toetus määratakse ja makstakse rahaliste vahendite piisavuse korral vallavalitsuse korraldusega.

Prillide ostmise toetust määravad sotsiaalnõunik või vallavalitsus korraldusega. Õnnetusjuhtumi toetust määratakse vallavolikogu otsusega. Rahaliste vahendite piisavuse korral võib toetusi määrata ka muudel juhtudel (ravimite, invaabivahendite, lasteriiete, küttepuude ostmiseks, raske majandusliku olukorra puhul) ja neid määratakse järgmiselt:

- 1) sotsiaalnõunik kuni 65 eurot,
- 2) vallavalitsus korralduse alusel kuni 100 eurot,
- 3) vallavolikogu otsuse alusel.

Täiendavalt makstakse hooldajatoetust puuetega lapse hooldajale 20 eurot kuus, erandkorras võib hooldajale maksta hooldajatoetust kuni 65 eurot kuus (alus: Mooste Vallavolikogu määrus nr 2 9.02.2011.a.).

Mooste valla sotsiaalteenustest:

Sotsiaaleluruumid:

Sotsiaaleluruumide on kasutuses: Mooste alevikus tugikodu (2 korterit), kus 2015. aastal elab 5 inimest ja töötab 2 hooldajat. Ülalpeetavad maksavad omavalitsusele kuus inimese kohta keskmiselt 130 eurot ja omavalitsus katab kulusid 391 eurot kuus inimese kohta. Omavalitsuse kulu tugikodu ülevõlpidamisele aastaks on 23 475 eurot.

Lisaks on Mooste alevikus 3 sotsiaalkorterit kortermajas (nn. siksakmaja), kus elab käesoleval ajal 6 inimest ning 2 tuba Rasina sotsiaalmajas, kus elab 2 inimest. Erinevates sotsiaaleluruumides kokku elab käesoleval ajal 12 inimest.

Avahooldusteenused: koduhooldusteenused, transporditeenus, abistamine asjaajamisel, tugiteenused probleemsetele peredele jms osutatakse kahe avahooldustöötaja poolt. Pikaajalise koduhooldusteenuse osutamiseks sõlmitakse leping, maksumus sõltub osutatavate teenuse hulgast. Koduhooldusteenust osutatakse 18 inimesele.

Hooldamine perekonnas: isiku hooldamine kirjaliku lepingu alusel sobivas perekonnas, kelle liikmete hulka ta ei kuulu. Lepingud on sõlmitud kolme perega laste hooldamise kohta.

Tugiisikud– Vallas elab 16 raske või sügava puudega last. Tugiisik on k.a septembri seisuga määratud ühele puudega lapsele. Tartus Maarja koolis (puudega laste kool) õpib üks Mooste valla laps.

Hooldamine hoolekandenasutuses: hoolduse all viibivatele isikutele tagatakse eale ja seisundile sobiv hooldus. Sotsiaalkorteris osutatakse kahe sotsiaaltöötaja poolt päevast hooldust ja teenust viiele hoolealusele. Teiste valdade hooldekodudes on hooldusel viis vanurit.

Arstiabi on koondunud Mooste alevikku, kus kortermaja trepikojas asuvad perearsti vastuvõtt ja apteek. 2015. aasta oktoobrist asub perearsti vastuvõtt, apteek ja hambaravikabinet valminud tervisekeskuses endises meiereihoones. Perearsti võtab kord nädalas patsiente vastu Kauksi Külakeskuses.

Valla arengu kavandamise seisukohast olulisemad hetkeolukorrast tulevavad väljavaated:

- Oluline on jätkata toetuste maksmist vähemalt senises mahus ning parandada valla elanike toimetulekuvõimalusi.
- Vajalik on sotsiaalkorterite arvu suurendamine.
- Tervishoiuteenuste tagamisel on vajalik jätkata koostööd Põlva linnaga.

2.9. Majandus ja ettevõtlus

Mooste vallas asuvate ettevõtete peamised tegevusvaldkonnad on metsamajandus ja puidu töötlemine, jae- ja hulgikaubandus, põllumajandus ning transpordivahendite hooldus ja remont. Lisaks tegeletakse ka turismiga, millel on suur arenguperspektiiv. Vallas tegutsevatest ettevõtjatest ja ettevõtetest annab ülevaate tabel 9. Tabelis ei ole ära toodud kohaliku omavalitsuse üksusi (allasutusi), milliseid 2010. aastal oli 14, aastatel 2011 ja 2012 13 ja 2013. aastal 12 ning 2014. aastal 14.

Tabel 9. Mooste vallas tegutsevad ettevõtted ja ettevõtjad (allikas: Statistikaamet).

	Kokku	FIE	Täisühing	Usaldusühing	Osühing	Aktsiaselts	Tulundusühistu	MTÜ	SA
2010	112	54	0	1	25	0	2	30	0
2011	124	53	0	0	34	0	2	35	0
2012	132	51	0	0	38	0	2	40	1
2013	139	50	0	0	43	0	2	43	1
2014	137	41	0	0	49	0	2	44	1

Tabel 10. Ettevõtete jaotus töötajate arvu järgi (allikas: Statistikaamet)

	Kokku	Vähem kui 10 töötajaga	10-49 töötajaga	50-249 töötajaga
2010	82	80	2	0
2011	89	88	1	0
2012	91	91	0	0
2013	95	94	1	0
2014	92	91	1	0

Tabel 11. Ettevõtete jaotus tegevusalade järgi (allikas: Statistikaamet)

	Kokku	Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	Töötlev tööstus	Ehitus	Hulgi- ja jae- ja kaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	Veondus ja laondus	Majutus ja toitlustus	Muud tegevused kokku
2010	82	47	4	5	6	3	2	20
2011	89	44	5	6	10	3	2	19
2012	91	46	4	7	10	2	1	21
2013	95	50	5	4	11	2	2	21
2014	92	45	9	6	8	2	2	20

Valla arengu kavandamise seisukohast olulisemad hetkeolukorrast tulevavad väljavaated:

- Olulisemad majandusharud vallas on põllumajandus, puidutööstus, kau-

bandus ja transport.

- Tulevikus omab lisaks puidutööstuse laiendamisele suurimat potentsiaali turismimajandus (looduskeskkonnast tulenevate eelduste parem kasutamine).
- Vajalik on koostada valla turismi arengukontseptsioon.
- Oluline on Hullumäe- Siimuniidu puhkeala, kui valla inimeste tervist tugevdava ja erinevaid Mooste valla ja naabervaldade turismiobjekte siduva piirkonna, väljaarendamine.
- Vajalik on infoviitade ja -tahvlite paigaldamine külates ja loodusradadele ning valla oluliste üksikobjektidele suunavate viitade paigaldamine.

2.10. Tehniline infrastruktuur

2.10.1. Teed

Tähtsamatest teedest läbivad Mooste valda riigi põhimaantee Tartu- Räpina- Värskas ja Kanepi- Leevaku tugimaantee. Riigiteid hooldab, remondib ja korraldab nendel taliteenistust Lõuna Regionaalne Maanteeamet. 2013. aastal alustati Tartu- Räpina- Värskas põhimaantee Mooste- Leevaku lõigu rekonstrueerimisega. Riigiteid on kokku 74,6 km, neist kohaliku tähtsusega 55 km. Osad kohalikud maanteed on kruusakattega. Vallateid on umbes 110 km. Neid peab vald korras hoidma ja tagama talvise lumelükkamise. Erateid on ligikaudu 44 km.

Tabelis 12 on andmed riigi poolt kohalike teede hoolduseks eraldatud raha kohta.

Tabel 12. Kohalike teede hoolduseks riigi poolt eraldatud raha eurodes.

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
75 544	113 974	28 990	29 041	32 056	44 368	65 779	62 065	62 288

Valla arengu kavandamise seisukohast olulisemad hetkeolukorrast tulenevad väljavaated:

- Valla teedevõrk on välja kujunenud ja olulisi muudatusi ei vaja.
- Erilist tähelepanu vajab teede seisukorra ja sõidetavuse parandamine.
- Valla teede sihipärase korrastamise tagamiseks tuleb koostada ja kinnitada teehoiukava aastate lõikes.
- Muuta kõvakatteta teed tolmuwabaks vähemalt elamute lähedal.

2.10.2. Vee- ja kanalisatsioonivarustus

Ühisveevärgi piirkondi on Mooste vallas kolm (Mooste alevik, Kauksi küla ja osaliselt Rasina küla) ja ühiskanalisatsiooniga on osaliselt kaetud neli asulat (Mooste alevik, Kauksi, Rasina ja Jaanimõisa küla). Vee- ja kanalisatsioonitorustikud on rajatud peamiselt 1980.-ndatel aastatel ja hiljem on toimunud torustike renoveerimised. 2011. aastal ehitati uus reoveepuhasti Mooste alevikku ja 2015. aastal Kauksi külla. Renoveerimist või uue ehitamist vajavad reoveepuhastid Rasinal („Antsude“ piirkond) ja Jaanimõisas, vee- ja kanalisatsioonitorustikud osaliselt Kauksis (kooli piirkond) ja Jaanimõisa külas, kanalisatsioon Rasina ja Kadaja küla ühepereelamute piirkonnas ning Mooste aleviku järve taguse piirkonna ja Sääsaare küla trasside ühendamine Mooste aleviku trassidega.

Joogivee kvaliteedi parandamiseks on renoveeritud veetorustik ja pumpla ning paigaldatud uus rauaärastusseade Mooste alevikus ning on ehitatud joogiveetorus-

tik Kauksi külas ja sealsesse pumplasse on paigaldatud Mooste puurkaevust demonteeritud rauaärastusseade.

Valla arengu kavandamise seisukohast olulisemad hetkeolukorrast tulenevad väljavaated:
- Mooste alevikus töötab uus reoveepuhasti. - Mooste alevikus on uuendatud joogiveetorustik ja pumpla. - Renoveeritud on joogiveevarustus Kauksis, renoveerimisel Rasinal. - Joogiveevarustus ja kanalisatsioon vajavad renoveerimist Jaanimõisas. - Valla asumite kortermajades olev sisetorustik on amortiseerunud. - Renoveerimist vajavad kõik reoveepuhastid väljaspool Mooste alevikku. - Reoveekogumisaladel vajavad uuendamist kanalisatsioonitorustikud.

2.11. Jäätmehooldus

Mooste valla jäätmemajanduse korraldamiseks on koostatud jäätmekava aastateks 2011-2015. Korraldatud jäätmeveoks on sõlmitud leping Veolia Keskkonnateenused AS-iga. Tabelis 13 on toodud jäätmete kogumise konteinerite asukohad.

Tabel 13. Mooste vallas asuvad jäätmete kogumise konteinerid (allikas: vallavalitsus)

Asukoht	Pakendi liik	Konteineri maht m ³	Konteinerite arv	Teenindaja
Nurga pood AS	segapakend	2,5	1	Veolia Keskkonnateenused AS
Rasina	segapakend	2,5	1	Veolia Keskkonnateenused AS
Kauksi katlamaja	segapakend	2,5	1	Veolia Keskkonnateenused AS
Kauksi katlamaja	paber papp	2,5	1	Veolia Keskkonnateenused AS
Nurga pood AS	paber papp	2,5	1	Veolia Keskkonnateenused AS
Kauksi kool	segapakend	1,5	1	Veolia Keskkonnateenused AS
Viie Antsu post-kastide juures	segapakend	1,5	1	Veolia Keskkonnateenused AS
Mooste mõis	segapakend	1,5	1	Veolia Keskkonnateenused AS
Jaanimõisa küla	segapakend	0,6	1	Veolia Keskkonnateenused AS
Säkna küla	segapakend	0,6	1	Veolia Keskkonnateenused AS

2009. aastal avati bioloogiliste jäätmete vastuvõtuks ja ladustamiseks kompostimisväljak Mooste alevikus.

Kasutuselt kõrvaldatud kodumasinat- ja elektroonika, vanade rehvide tasuta vastuvõtupunkte Mooste vallas ei ole. Pandipakendi vastuvõtt toimub Fratello OÜ kaupluses (Nurga pood) ja Põlva Tarbijate Ühistu kaupluses Mooste alevikus.

Lähim jäätmejaam asub Põlva linnas.

Valla arengu kavandamise seisukohast olulisemad hetkeolukorrast tulenevad väljavaated:
- Jäätmehoolduse korraldamisel on oluline jätkata koostööd jäätmevedajaga ja naaberomavalitsustega. - Probleem on elanikkonna suured võlgnevused soojusettevõttele. Vähe on kortermajades moodustatud korteriühistuid, v.a. Mooste alevik, kus on moodustatud üheksa korteriühistut. Kauksis vaid kaks ja Jaanimõisas üks. - Jäätmete sorteerimise vajalikkuse selgitamine, et vähendada tervisele kahjulikku ja ebaseaduslikku jäätmete põletamist. - Kaks korda aastas korraldada vallas ohtlike jäätmete kogumisring.

- Avada Mooste aleviku kompostimisväljakul jäätmekogumispunkt.

2.12. Juhtimine ja struktuur

Mooste vallavalitsus on vastavalt vallavolikogu otsusele 5-liikmeline, koosseisus vallavanem, sotsiaalnõunik, majandusnõunik, arendusnõunik ja Hetkel on vallavalitsuse koosseis nelja liikmeline, kuna vallavalitsuse senine viies liige muutis elukohta ja lahkus Mooste vallast. Kohustuslikult osaleb istungitel vallasekretär.

Mooste Vallavolikogu on 11 liikmeline.

Volikogu juures tegutseb 6 alatist komisjoni:

- Eelarvekomisjon.
- Revisjonikomisjon.
- Hariduskomisjon.
- Sotsiaalkomisjon.
- Majanduskomisjon.
- Kultuurikomisjon.

2.13. Eelarved 2008-2013

Perioodi 2008-2013 kajastavad valla poolt Rahandusministeeriumile esitatud andmed eelarvete täitmise kohta kuuaruannete põhjal. Ülevaate Mooste valla eelarve mahtudest annavad tabelid 14 ja 15.

Tabel 14. Mooste valla eelarve tulud 2008-2013 eurodes (horisontaal- ja vertikaalanalüüs).

Aasta	2008		2009		2010		2011		2012		2013	Keskmine
Omavalitsus	Mooste	Muut	Mooste	Muut	Mooste	Muut	Mooste	Muut	Mooste	Muut	Mooste	
Kirje nimetus	Täitmine		Täitmine		Täitmine		Täitmine		Täitmine		Kinnitatud	
Tulud	1 698 879	-5,83%	1 599 859	75,93%	2 814 694	-35,29%	1 821 441	-24,49%	1 375 363	11,56%	1 534 288	4,38%
Maksud	580 634	-13,18%	504 122	-8,01%	463 767	7,84%	500 104	0,26%	501 396	15,31%	578 155	0,44%
<i>Osakaal tuludest</i>	34,18%		31,51%		16,48%		27,46%		36,46%		37,68%	30,63%
Füüsilise isiku tulumaks	515 700	-14,56%	440 616	-9,04%	400 784	8,71%	435 708	0,39%	437 396	19,84%	524 155	1,07%
<i>Osakaal tuludest</i>	30,36%		27,54%		14,24%		23,92%		31,80%		34,16%	27,00%
Maamaks	64 934	-2,20%	63 506	-0,82%	62 983	2,24%	64 396	-0,61%	64 000	-15,63%	54 000	-3,40%
<i>Osakaal tuludest</i>	3,82%		3,97%		2,24%		3,54%		4,65%		3,52%	3,62%
Müügimaks	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0		0		0	0,00%
<i>Osakaal tuludest</i>	0,00%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%	0,00%
Kaupade ja teenuste müük	95 988	4,17%	99 990	-17,30%	82 695	1,83%	84 205	-23,31%	64 580	35,83%	87 719	0,24%
<i>Osakaal tuludest</i>	5,65%		6,25%		2,94%		4,62%		4,70%		5,72%	4,98%
Toetused	1 008 573	-2,18%	986 540	128,44 %	2 253 689	-45,57%	1 226 706	-32,12%	832 701	3,86%	864 814	10,49%
<i>Osakaal tuludest</i>	59,37%		61,66%		80,07%		67,35%		60,54%		56,37%	64,23%
Sihtotstarbelised toetused jooksvateks kuludeks	112 119	-73,73%	29 452	227,44 %	96 437	-46,11%	51 972	0,00%	51972	523,16%	323 868	126,15%
<i>Osakaal tuludest</i>	6,60%		1,84%		3,43%		2,85%		0,00%		21,11%	6,60%
Sihtotstarbelised toetused põhivara soetamiseks	177 727	46,47%	260 320	450,87 %	1 434 022	-70,31%	425 692	-73,02%	114 867	276,02%	431 925	126,01%
<i>Osakaal tuludest</i>	10,46%		16,27%		50,95%		23,37%		8,35%		28,15%	22,93%
Mittesihtotstarbelised toetused	718 727	-3,06%	696 768	3,80%	723 229	3,57%	749 042	-4,17%	717 834	-84,81%	109 021	-16,93%
<i>Osakaal tuludest</i>	42,31%		43,55%		25,69%		41,12%		52,19%		7,11%	35,33%
Vabariigi Valitsus, s.h.	718 727	-3,06%	696 768	3,80%	723 229	3,57%	749 042	-4,17%	717 834	5,29%	755 793	1,09%

Tasandusfond § 11 lg1	317 002	-6,45%	296 550	2,48%	303 900	7,04%	325 306	-3,75%	313 117	3,43%	323 868	0,55%
Tasandusfond § 11 lg2	401 725	-0,38%	400 218	4,78%	419 330	1,05%	423 736	-4,49%	404 717	6,72%	431 925	1,54%
Muud tulud	13 685	-32,72%	9 207	57,97%	14 544	-28,31%	10 426	-65,47%	3 600	0,00%	3 600	-13,71%
<i>Osakaal tuludest</i>	0,81%		0,58%		0,52%		0,57%		0,26%		0,23%	0,49%

Tabel 15. Mooste valla eelarve kulud tegevusalade järgi 2008-2013 eurodes (horisontaal- ja vertikaalanalüüs).

Aasta	2008	Muut	2009	Muut	2010	Muut	2011	Muut	2012	Muut	2013	Keskmine
Kirje nimetus	Täitmine		Täitmine		Täitmine		Täitmine		Täitmine		Kinnitatud	
Kulud tegevusalade järgi	1 792 201	1,23%	1 814 315	53,42%	2 783 595	-34,81%	1 814 570	-11,83%	1 599 996	0,00%	1 599 996	1,60%
Üldised valitsussektori teenused	211 661	-20,52%	168 231	1,63%	170 976	20,81%	206 552	-2,23%	201 949	-8,80%	184 177	-1,82%
<i>Osakaal kuludest</i>	11,81%		9,27%		6,14%		11,38%		12,62%		11,51%	10,46%
Avalik kord ja julgeolek	1 652	-46,00%	892	-9,19%	810	45,15%	1 176	7,51%	1 264	-5,06%	1 200	-1,52%
<i>Osakaal kuludest</i>	0,09%		0,05%		0,03%		0,06%		0,08%		0,08%	0,06%
Majandus	233 325	44,55%	337 261	344,83%	1 500 238	-75,73%	364 036	-71,30%	104 474	10,15%	115 083	50,50%
<i>Osakaal kuludest</i>	13,02%		18,59%		53,90%		20,06%		6,53%		7,19%	19,88%
Keskkonnakaitse	51 808	-5,93%	48 738	-73,86%	12 739	1105,09%	153 517	-4,39%	146 780	100,00%	15 311	224,18%
<i>Osakaal kuludest</i>	2,89%		2,69%		0,46%		8,46%		9,17%		0,96%	4,10%
Elamu- ja kommunaalmajandus	79 981	86,58%	149 228	-44,08%	83 454	6,84%	89 164	-42,36%	51 392	9,01%	56 021	3,20%
<i>Osakaal kuludest</i>	4,46%		8,23%		3,00%		4,91%		3,21%		3,50%	4,55%
Tervishoid	11 150	-55,52%	4 959	2,64%	5 090	-5,21%	4 825	94,21%	9 370	-21,34%	7 370	2,95%
<i>Osakaal kuludest</i>	0,62%		0,27%		0,18%		0,27%		0,59%		0,46%	0,40%
Vabaaeg, kultuur ja religioon	254 692	-34,21%	167 565	-20,08%	133 917	-12,71%	116 891	27,85%	149 441	9,44%	163 542	-5,94%
<i>Osakaal kuludest</i>	14,21%		9,24%		4,81%		6,44%		9,34%		10,22%	9,04%
Haridus	817 718	-4,95%	777 250	-12,47%	680 351	1,06%	687 579	4,69%	719 828	17,93%	848 911	1,25%
<i>Osakaal kuludest</i>	45,63%		42,84%		24,44%		37,89%		44,99%		53,06%	41,47%
Sotsiaalne kaitse	130 213	23,02%	160 189	22,43%	196 112	-2,69%	190 832	12,93%	215 498	-8,83%	196 471	9,37%
<i>Osakaal kuludest</i>	7,27%		8,83%		7,05%		10,52%		13,47%		12,28%	9,90%

Valla finantsolukorra süvaanalüüsi arengukava koostamise tarvis eraldi läbi ei viida, ise-
seisva dokumendina koostatakse ja võetakse vallavolikogu poolt vastu valla eelarvestra-
teegia. Eelarvestrateegias kavandatakse valla eelarve tulude ja kulude prognoosid.

Tööjõuturg reageerib majanduses toimuvale reeglina viivisega, seetõttu jõuavad majandu-
se tõusulepööramise mõjud kohalike omavalitsuste tulubaasi mõningase hilinemisega.
Rahandusministeeriumi prognooside kohaselt kohalike omavalitsuste koondeelarve seisud
järgnevatel aastatel halvenevad.

Alates 2009. aastast on omavalitsuste tulud märgatavalt vähenenud nii riigieelarve kärpete
kui ka maksutulude vähenemise tõttu. 2009. aastal vähendati kohalikele omavalitsustele
eraldatava üksikisiku tulumaksu määra 11,93%-lt 11,4%-ni, käibemaks tõusis 18%-lt
20%-le, tõusis töötuskindlustuse maksumäär töötajale 0,6%- lt 2,8%-le ja tööandjal 0,3%-
lt 1,4%-le. Lumerohked talved on teede olukorra muutnud halvaks ning seetõttu on lume-
lükkamisele kulunud teede hoolduse vahenditest varasemast rohkem ressursse.

Majanduslanguse võimalikul jätkumisel ja täiendava karpimisvajaduse tekkimisel on
mõistlik kulud üle vaadata hariduse (sh. lapsehoidude ja põhikoolide) valdkonnas, kuna
teised valdkonnad on juba kärped üle elanud ning avalike teenuste kvaliteetse pakkumise
tagamiseks ei oleks mõistlik neis valdkondades kulusid vähendada. Pidevalt on olnud ala-
rahastatud teede valdkond ning vajalikeks investeeringuteks puuduvad vahendid. Kärpi-
mine põhjustaks teede niigi halva kvaliteedi langust.

2.14. Investeeringud

Investeeringud on olnud suunatud valla jaoks olulistesse valdkondadesse kvaliteetse
elukeskkonna loomisel. 2014. ja 2015. aastatel on rekonstrueeritud Rasina küla joogivee
trassid ning ehitatud uus reoveepuhasti Kauksi külas. Vastavalt valla teehoiukavale
parandatakse igal aastal valla kohalikke teid. Põhilises osas on renoveeritud Mooste
mõisakompleks ja külakeskuste hooned Kauksis, Rasinal ja Jaanimõisas.

2015. aasta sügisel lõpetati mõisa endise meiereihoone ümberehitus tervisekeskuseks, kus
lisaks füsioteraapiakeskusele paiknevad perearsti vastuvõturuumid, apteek ja hambaravi-
kabinet.

Investeermistegevuses on vallas julgetud võtta riske ning tehtud ja kavandatakse ka
edaspidi investeeringuid, millest tulevikus võib olla võimalik täiendava tulu teenimine ja
piirkonna mainetõus. Kõnealusteks tegevusteks on mõisakompleksi arendamine külastus-
ja väikeettevõtluskeskusena. Teisalt säilib oht, et külastuskeskus prognoositust vähesema
külastatavuse korral täiendavat tulu ei teeni.

Investeeringute teostamisel on Mooste vald olnud aktiivne Euroopa Liidu (EL) toetus-
rahade kasutaja, kuna üle 80% teostatud investeeringute kogumahust on toimunud
erinevate struktuurfondide ja siseriiklike toetusmeetmete vahendite abil. Pangalaenuodega
on investeeringute omaosalusi finantseeritud umbes 5%-i ulatuses.

Perioodiks 2015-2019 kavandatud olulised investeeringud (maksumused hinnangulised,
investeeringu suurusjärg üle 100 000 euro) on:

- Mooste Põhikooli peamaja fassaadi ja vundamendi remont- 190 000 eurot.
- Traditsioonilise ja ökoehituse õppekeskuse ehitus endisse sõiduhobuste talli-
800 000 eurot.
- Mahetootmise (mahl, juust, mesindus) tootmiskeskuse rajamine endisse
vankrikuuri- 900 000 eurot.

- Mooste järve veesüsteemi tervendamine (uuringud, järve ja - kallaste puhastamine, ülevooluregulaator) –330 000 eurot.
- Jaanimõisa küla vee- ja kanalisatsioonitorustike, veetöötuse ja reoveepuhasti rekonstrueerimine- 113 000 eurot.
- Mooste aleviku kanalisatsioonitorustiku osaline vahetus ja uue torustiku ehitus- 230 000 eurot.
- Rahvamuusikakooli maja soojustus ja remondi lõpetamine- 100 000 eurot.

Lisaks nimetatud olulistele investeeringutele on arengukavas välja toodud ühisvee- ja kanalisatsioonisüsteemide ehitamine ja rekonstrueerimine vastavalt valla ühisveevarustuse ja kanalisatsiooni arengukavale 2014- 2026, valla teedevõrgu reoveerimine jmt.

2.15. Laenukohustused

Mooste valla laenukäitumine on olnud konservatiivne, kuna laene on kasutatud ainult oluliste investeeringuobjektide omaosaluse katteks.

Tabel 16. Mooste valla laenude ülevaade (allikas: vallavalitsus)

	Järelejäänud tähtajaga					Kokku
	Kuni 1 a	1-2 a	2-3 a	3-4 a	4-enam aastat	
Jääk seisuga 31.12.2011						
Pangalaenud	91 113	40 408	25 801	21 560	84 440	263 322
Jääk seisuga 31.12.2012						
Pangalaenud	73 264	58 655	48 970	38 080	64 257	283 226
Jääk seisuga 31.12.2013						
Pangalaenud	66 242	56 556	45 668	30 523	46 378	245 367
Jääk seisuga 31.12.2014						
Pangalaenud	56 556	45 668	30 523	26 618	19 761	179 126

Laenu andja	Lõpp-tähtaeg	Intressimäär	Alus-valuuta	Jääk			Intressikulu		
				31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012	2014	2013	2012
AS SEB Pank	10.08.2015	Kuu (6) kuu EURIBOR+1,49%	EUR	10 889	27 222	43 555	75	442	1292
AS SEB Pank	09.01.2017	Kuu(6) kuu EURIBOR+ 1,99%	EUR	34 419	50 940	67 461	880	1899	3928
AS SEB Pank	07.08.2018	Kuu (6) kuu EURIBOR + 1,44%	EUR	27 818	35 405	0	942	1519	0
AS SEB Pank	01.11.2019	Kuu (6) kuu EURIBOR+3,5%	EUR	106 000	127 559	149 119	10 321	14 902	22 037
Kokku				179 126	245 367	211 852	12 218	18 844	28047

2014. aasta lõpu seisuga oli valla võlakohustus kokku 179 126 eurot (tabel 16).

Netovõlakoormus 2011. aasta lõpus oli 11,7%, 2012. aasta lõpuks oli see tõusnud umbes 20 %-ni. Laenukohustused kaetakse vallaeelarves ettenähtud rahaliste vahenditega.

Mooste Vallavolikogu otsusega nr 20 29. septembrist 2011.a lubati laenu võtta Mooste aleviku reoveepuhasti ehitamiseks 54 515,50 eurot tagasimaksetähtajaga kuni 5 aastat ja Mooste Rahvamuusikakooli renoveerimise omafinantseerimise katteks 28 090 eurot tagasimakse tähtajaga kuni 5 aastat. Laen võeti jaanuaris 2012.a.

Mooste Vallavolikogu otsusega nr1-1.3/27 26. juulist 2012.a. lubati laenu võtta Mooste Lasteaia ja arstipunkti renoveerimiseks 49 000 eurot tagasimakse tähtajaga kuni 3 aastat. Mooste Vallavolikogu otsusega nr 1-1.3/51 30.10. 2014.a lubati vallavalitsusel võtta laenu Kauksi reoveepuhasti ehituseks ja Rasina joogiveetorustiku rekonstrueerimiseks summas 56 500 eurot ja mõisa meiereihoone renoveerimiseks summas 206 000 eurot. Kõikide mainitud laenude tagasimakse tähtaeg on 10 aastat.

2.16. Hetkeolukorra kokkuvõte (SWOT analüüs)

Mooste valla olukorrast ettekujutuse saamiseks on läbi viidud valla tugevusi ja nõrkusi, väliskeskkonnast tulenevaid võimalusi ja ohtusid kajastavad SWOT analüüsid. SWOT analüüs on strateegilise planeerimise tööriist, millega hinnatakse omavalitsuse hetkeolukorra tugevusi, nõrkusi, võimalusi ja ohtusid. SWOT analüüsis on tugevusi ja nõrkusi käsitletud siseste näitajatenä ja võimalusi ja ohtusid väliste näitajatenä. SWOT analüüsi eesmärgiks on fikseerida omavalitsuse hetkeolukord, et antud näitajate kaudu leida piirkonna arengu korraldamiseks vajalikud strateegiad. SWOT-analüüsi osised on esitatud tabelis 17.

Tabel 17. Mooste valla SWOT analüüs.

Tugevused	Nõrkused
⇒ metsaressursi olemasolu (üle ½ vallast); ⇒ maavarade olemasolu: turvas, liiv. ⇒ hea asukoht Tartu, Põlva, Rāpina, Peipsi järve suhtes; ⇒ hea teedevõrk (Tartu- Rāpina- Vārska ja Lāāniste- Rasina- Mooste maanteed jmt) ⇒ mõisakompleksi olemasolu Moostes; ⇒ nelja keskuse olemasolu vallas; ⇒ koolid Moostes ja Kauksis; ⇒ lasteaia ja lapsehoidude olemasolu; ⇒ maaparandus eelnevalt tehtud; ⇒ aktiivne kolmas sektor, palju aktiivselt tegutsevaid vabaühendusi¹; ⇒ aktiivse ja mitmekūlgse kultuurielu olemasolu; ⇒ kūlakeskuste ja raamatukogude olemasolu; ⇒ hea bussiihendus Põlva ja Rāpinaga; ⇒ hea koolibussiihendus; ⇒ gaasitrassi olemasolu; ⇒ endiste tootmishoonete olemasolu; ⇒ Rasina asunduse ridakūla; ⇒ kūlaplatside ja mānguplatside olemasolu; ⇒ põllumaad jātub uutele kasutajatele, palju tūhjalt seisvaid talusid elamaasumiseks; ⇒ hea kaevuvesi; ⇒ head marjasood ja palju metsaande. ⇒ suhteliselt edukalt toimiv ja elujūuline maategevusaladel pōhinev ettevōtlus. ⇒ tugevad talud ja peretraditsioonid (pōllumajanduslik vāikeettevōtlus). ⇒ haridus- ja sotsiaalhoolekandeteenuste vōrk on hāsti vālja kujunenud. ⇒ kaunis loodus, rahulik, turvaline ja keskkonna-	⇒ põllumaad kohati vāheviljakad ja kinnistud killustatud; ⇒ puuduvad kruusavarud; ⇒ kohalikud teed halvas seisukorras; ⇒ vāhe tolmuvalu teid; ⇒ puudub tōostus, vāhe ettevōtjaid; ⇒ kommunikatsioonid (vesi, kanalisatsioon, soojatrassid) osaliselt vanad; ⇒ vāike Jaanimōisa kūlakeskus korteris; ⇒ kūlades puudub vālisvalgustus; ⇒ puuduvad kauplused kūlades, ka valla suuremates keskustes, v.a. Mooste; ⇒ puuduvad ujumiskohad Kauksis, Rasinal; ⇒ valla kūlades bussiliiklus halb, hārib huvitegevust; ⇒ inimesed passiivsed; ⇒ asulatest vāljas halb vōrguūhendus; ⇒ vallal puudub noorsootōotaja; ⇒ kūladel halb ūhistranspordi ūhendus vallakeskusega; ⇒ postiteenuse halb kātesaadavus; ⇒ internetiūhenduse kvaliteet madal; ⇒ hōre asustus, mistōttu on raskendatud teenuste kātesaadavus; ⇒ vananev elanikkond; ⇒ noorte āravool (keskkooli- ja gūmnaasiūmilōpetajad); ⇒ ūhekūlgne ettevōtlus, mis pōhineb pōllumajanduslikul vāiketootmisel. Napib tōokohti ja ōppinud noorel puudub motivatsioon tagasi tulla; ⇒ ebapiisav avalik info. Valla veebileht puudustega ning puudub infomaterjal valla

¹ Vabaūhendus = mtū, selts, seltsing, isetegevuslik organisatsioon

sõbralik elukeskkond. ⇒ erinevate matka-, ratta-, suusa- ja jooksuradade olemasolu; ⇒ Hullumäe- Siimuniidu puhkepiirkonna olemasolu, millise matkarajad on võimalik ühendada Järvelja, Lääniste ja Taevaskoja radadega ühtseks süsteemiks.	pakutavate võimaluste kohta, vallaleht ilmub harva.
Võimalused	Ohud
⇒ Tartu ja Põlva linnapiirkondade arengu võimendav mõju kohalikule arengule; ⇒ traditsioonilistes tootmisharudes (metsandus, põllumajandus) kõrgema lisandväärtuse potentsiaali realiseerimine; ⇒ kohalike eeliste kasutamine ökoloogiliste tegevusalade (ökoenergeetika ² , ökopõllumajandus, loodusturism jmt ökotooted) arendamiseks; ⇒ vabade põllumaade kasutuselevõtmine; ⇒ piirkondade olemasolu kinnisvaraarenduseks ja atraktiivse keskkonna kujundamiseks potentsiaalsetele elustiilimigrantidele; ⇒ koostöö partnerite ja naabervaldadega ühiste projektide ja tegevuste osas. ⇒ EL struktuurifondide rahastamisvõimalused ja investeeringute toomine piirkonda.	⇒ elanikkonna vähenemine ja vananemine; ⇒ ülemäärane metsaraie; ⇒ põllumaade võsastumine; ⇒ tööpuudus; ⇒ oht EL-i abist ilma jääda, suutmatus koostada taotlusprojekte; ⇒ tulubaasi vähenemine (riikliku rahastamise muutus); ⇒ hinnatõus, teenuste ja kütuste hindade tõus; ⇒ suured palgaerinevused kohalikes ettevõtetes ja linnades; ⇒ muutused ühistranspordi (bussiliiklus) korralduses maakondlikul ja riiklikul tasemel; ⇒ suuremate linnade ja keskuste suurem atraktiivsus noorte silmis, põhjustades noorte lahkumist ja rahvastiku vananemist. ⇒ riigi tasemel haldusreformi läbiviimine ja väikevaldade sundliitmine.

Valla arengu kavandamisel on suunavateks alusdokumentideks valla üldplaneering ja arengukava, sest arengusuundade seadmisel on vajalik analüüsida objektide keskkonda sobivust ruumilises võtmes. Arengukava eesmärkide seadmine on tihedalt seotud üldplaneeringuga.

Üldplaneeringu koostamise perioodil aprillist 2007.a detsembrini 2008.a läbiviidud koostolekute ja arutelude tulemusena selgusid kohaliku kogukonna jaoks olulised väärtused, mis on tihedalt seotud SWOT analüüsis kirjeldatud tugevustega.

- **Rahulik ja turvaline elukeskkond.**
 - Toimib vabatahtlik naabrivalve.
 - Vähene rahvastiku läbivoolavus.
 - Puuduvad mürarikkad tootmisettevõtted.
- **Kaunis ja puhas loodus.**
 - Mitmekesine maastik.
 - Üle poole valla territooriumist on kaetud metsaga.
 - Veekogude rohkus.
 - Väärtuslikud looduskaitse objektid.
- **Hea asukoht ning ümberkaudsete keskuste rohkus.**
 - Tartu, Põlva, Räpina lähedus.
 - Hea liiklussõlm.
 - Töötamisvõimalused piirkonnas (Tartu, Põlva, Räpina suundadel).
- **Kohapealse sotsiaalmajandusliku infrastruktuuri olemasolu.**
 - Kohapealsed haridus-, kultuuri- ja sotsiaalasutused.
 - Kohalik aktiivne isetegevus (seltsid, huviringid).

² Sealhulgas väheviljakate maade kasutamine biokütuse tootmiseks (energiavõsa)

Mooste piirkonna suurimaks väärtuseks on puhas ja looduslikult kaunis elukeskkond ning Eesti keskmisest kõrgem metsasuse osakaal maakasutuses, mis on väärtusliku miljöö põhikomponent. Tihedam asustus vallas on koondunud suurematesse keskustesse nagu Mooste alevik, Kauksi, Rasina ja Jaanimõisa küla, mis on samuti ilusa ja looduslähedase keskkonnaga (keskuste väärtust tõstab jõgede ja järvede olemasolu). Valla areng põhineb peamiselt suurematel keskustel.

Teisest küljest sõltub Mooste piirkond suures osas väljaspool valda asuvatest tõmbe-keskusest, kus paiknevad teenindusasutused ning töökohad, mistõttu on üheks valla arengueelduseks heade ühenduste olemasolu Tartu, Põlva ja Räpinaga linnaga.

2.17. Valdkondlikud probleemid

Mooste valla arengukava koostamisel analüüsiti lisaks SWOT analüüsis käsitletud nõrkustele ja kitsaskohtadele valdkondlikke probleeme ning kokkuvõtte neist on esitatud alljärgnevalt.

Probleemid rahvastiku valdkonnas:

- Valla rahvastikku iseloomustab viimastel aastatel enamasti negatiivne iive, mis on põhjustanud rahvaarvu vähenemise.
- Perspektiivis on võimalik prognoosida noorte osakaalu vähenemist ning vanurite osakaalu suurenemist valla rahvastikus, kui töörealised elanikud jõuavad pensioniikka ja 1990.-ndatel aastatel sündinud väikesearvuline põlvkond jõuab tööikka.

Probleemid noorsootöö valdkonnas:

- Vallas puudub noorsootööd suunav dokument.
- Mooste alevikus pole leitud statsionaarset asukohta noortekeskusele ning valla teistes suuremates keskustes puudub sihipärane noortele suunatud tegevus.

Probleemid hariduse valdkonnas:

- Puudub haridusvaldkonna arengukava, kus kajastuksid valla koolide üldised arenguvajadused, valdkonna arenguperspektiivid ning abinõud Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest tulenevate nõuete täitmiseks.
- Innovaatilise õpikeskkonna puudumine koolides, seejuures IKT vahendite vanaemine (vajalik on arvutite vahetus olemasolevates arvutiklassides, interaktiivsete esitlusvahendite soetamine ainekabinettidesse ning digivahendite soetamine õpilastele ja õpetajatele).
- Alushariduse teenuse korraldamine on kallid, kuna finantseerimine toimub omavalitsuse ja lastevanemate toel. Riik alushariduse teenust ei rahasta.
- Koolide ülevalpidamine on omavalitsusele kallid.
- Õpilaste arvu jätkuv vähenemine Kauksi Põhikoolis seab kahtluse alla põhikooli jätkusuutlikkuse praegustel kooliastmetel. Kaaluda varianti olemasolevate koolide juhtimise ühildamiseks ehk muuta Kauksi Põhikool Mooste Põhikooli filiaaliks. Külaelu seisukohalt on valla mõlema kooli säilimine oluline.
- Huvitegevus ja muu kooliväline tegevus on reeglina koondunud koolidesse ja külakeskustesse ning huviharidus muusika-, spordi-, kunstikooli osas vallast väljapoole. Probleemiks on lapsevanemate vähenemine maksejõud huvitegevuse ja huvihariduse finantseerimisel.
- Vaatamata koolipiima ja puuviljade programmile ei ole kooli ja koolieelsete lasteasutuste toit alati tervislik, kuna tervislik toit on kallid (või margariini asemel, E-ainete vabad tooted jne).

Probleemid kultuuri, spordi ja külaliikumise valdkonnas:

- Tegevuste elluviimisel on kohati vähe koostööd, seltsid viivad projekte ellu ise- seisvalt ja kolmanda sektori organisatsioonide vahel ei toimu piisavat koostööd.
- Sisetingimustes sportimise (eriti pallimängude harrastamise) võimalused vajavad edasiarendamist ja täiendamist. Praeguseks on rajatud kolm jõusaali- Moostes, Kauksis ja Jaanimõisas.
- Puudulikud on välitingimustes sportimise võimalused: vajalik on ehitada staadion Moostesse, palliplatse, skateparke ning kergteid rulluisukude ja jalgratastega sõit- miseks.

Probleemid sotsiaalhoolekande valdkonnas:

- Vallas puudub sotsiaalteenuste arendamise kava.
- Vallas puudub ööpäevaringne hooldusteenus, mis põhjustab vajaduse hooldustee- nust sisse osta. Samas ei ole võimalik rajada hooldekodu ainult valla elanike tee- nindamiseks, kuna puudub piisav klientuur.
- Perearstiteenus ja apteek asuvad Mooste alevikus. Kauksi külakeskuses võtab pe- rearsti vastu kord nädalas.
- Peamiseks lisaprobleemide tekkimise allikaks on vananev elanikkond ja laialdane tööpuudus.
- Keeruline on korraldada sotsiaaltöötajate tööd, kuna hajaasustuse piirkonnas on transpordi korraldamine raskendatud.
- Ennetustööd soodustavate projektide (näiteks terviseprojektide) käivitamine ei ole aktiivne.
- Vallas puudub tugiisikute võrgustik.

Probleemid majanduse ja ettevõtluse valdkonnas:

- Mooste valla mõistes on olulisem ja suurem tööstus koondunud Mooste alevikku. Kohapeal on vähenenud nii töökohtade kui töötajate hulk.
- Ühekülgne ettevõtlus. Valla ettevõtted ei ole eriti laienemis- ja arenemisvõimeli- sed, kuna põhiliselt on tegemist väikeettevõtetega, kus tegeletakse põllumajandus- liku tootmisega, töötajad on kindlad ja inimesi juurde ei otsita.
- Vallas leidub hulgaliselt noori inimesi, kes on kooli pooleli jätnud ning ei kvalifit- seeru pakutavatele töökohtadele. Tööküsi- jaid leidub, kuid töötajaid ei ole ning seetõttu ei ole võimalik ettevõtlust arendada, kuna ei leidu piisavalt oskustöölisi.
- Puudub operatiivne koostöö ja infovahetus ametikoolide ja tööandjate vahel.
- Puudub turismi arengukava, koostöö kolmanda sektoriga ja naaberomavalitsustega nõrk.

Probleemid tehnilise infrastruktuuri valdkonnas:

- Kohalikud tee on halvas seisukorras ja kõvakattega teede osakaal väike.
- Teede hooldusest tulenevad probleemid pidurdavad ettevõtluse arengut.
- Suur osa reoveepuhastusseadmeid vallas on amortiseerunud.
- Olemasolevad joogivee- ja kanalisatsioonitorud on suures osas amortiseerunud.
- Kortermajade sisetorustikud on amortiseerunud.
- Külades puudub piisav välisvalgustus.
- Probleemiks on vajalike kohtade ülesleidmine. Enamuses puuduvad viidad külades ja sildid teedel, tänavatel (v.a. Mooste alevikus).
- Üksikute uute majapidamiste rajamine on kulukas, kuna liitumine Eesti Energia jaotusvõrguga on kallid. Seega on eelistatud olemasolevad asustuskeskused uus- hoonestuse rajamisel.

- Halva kvaliteediga mobiilside ja internetiühendus pidurdavad ettevõtluse arengut. Eeldatavalt 2015. aastal rakenduv EstWin optiline kaabel parandab andmeside kvaliteeti vallas.
- Piirkonnas leidub erinevate operaatorfirmade mobiilsidemaste, kuid levi on jätkuvalt halva kvaliteediga.

Probleemid omavalitsuse juhtimisel ja igapäevase töö korraldamisel:

- Vajalik on tõsta omavalitsuse haldussuutlikkust.
- Vallavalitsuse spetsialistidel ja valla asutuste juhtidel puudub sageli otsustusõigus või -oskus.
- Vallavalitsus pole komplekteeritud täiskooseisus.

3. Arengukava

3.1. Visioon

Mooste valla visioon aastaks 2022: Mooste vald on puhta loodusega, kõrgekvaliteedilist elukeskkonda pakkuv maaomavalitsus, kus on hea elada ja töötada ning on head võimalused puhkeaja sisustamiseks.

Mooste valla visioon koosneb järgmistest osadest:

- Mooste vallas on loodud jätkusuutlik ettevõtluskeskkond, mis toetab väikeettevõtlust.
- Mooste vallas on ökoloogiliselt puhas ning heakorrastatud looduslik keskkond, mis toetab tervislikke eluviise ning arendab elanikkonna keskkonnateadlikkust.
- Mooste vallas on toimiv infrastruktuur, mida uuendatakse ja parendatakse omavalitsuse, kohalike ettevõtete ja elanikkonna koostöös.
- Mooste vallas on toimiv kolmas sektor ja aktiivne külaliikumine, mis on suunatud kohaliku ajaloo- ja kultuuripärandi säilitamisele.

3.2. Missioon

Mooste valla missiooniks on tagada kogu vallas teenuste võrdväärne kättesaadavus ning seeläbi kohalike elanike rahulolu koduvalla elukeskkonnaga.

3.3. Valdkondlikud eesmärgid ja olulisemad muudatused, mis aitavad kaasa seatud eesmärkide saavutamisele

Oma tegevuse hindamiseks on omavalitsus seadnud valdkondlikud eesmärgid, eesmärkide saavutamist mõõtvad indikaatorid ning nende sihttasemed. Valdkondlikud eesmärgid ja nende saavutamine peab olema kooskõlas valla eelarvestrategiaga.

3.3.1. Rahvastik

Eesmärk: Peatada valla rahvaarvu vähenemine.

Indikaator	Algtase 2013	Sihttase 2014	Sihttase 2015	Sihttase 2016	Sihttase 2017	Sihttase 2018	Sihttase 2019	Sihttase 2020
Rahvaarv vallas	1538	1550	1550	1550	1550	1550	1550	1550
Iive ³	>0	>0	>0	>0	>0	>0	>0	>0

Olulisemad vajadused ja võimalused:

- Valla rahvastikku iseloomustab mõõdukas positiivne iive, mis tagab rahvaarvu kasvu.
- Rahvastiku vanuselises koosseisus on suurenenud noorte ja alla 65 aastaste osakaal.
- Valla rahvastikku iseloomustab tööealiste elanike suhteliselt suur osakaal, mis soodustab majanduse elavnemist.

³ Iive= loomuliku ja mehaanilise iibe summa

3.3.2. Haridus

Eesmärk: Kodulähedase kvaliteetse ja kättesaadava alus-, alg- ja põhihariduse säilitamine.

Indikaator	Algtase 2013	Sihttase 2014	Sihttase 2015	Sihttase 2016	Sihttase 2017	Sihttase 2018	Sihttase 2019	Sihttase 2020
Algkooli õpilaste arv ⁴	55	55	55	55	55	55	55	55
Põhikooli õpilaste arv	152	152	152	152	152	152	152	152
Põhikoolist väljalangemise %	0	0	0	0	0	0	0	0

Olulisemad vajadused ja võimalused:

- Koolide säilitamine ja arendamine, vajadusel koolivõrgu ja juhtimise ümberkorraldamine.
- Laste päevahoiuteenuste toetamine, alushariduse võimaldamine kodu lähedal.
- Koolilaste (sh gümnaasiumiastmes) tasuta koolitranspordi tagamine.
- Koolidele planeeritud investeeringute elluviimine, eriti IKT vahendite uuendamine.
- Haridusasutuste võrdväärne arendamine ühtsetel tingimustel.
- Mooste mõisas olevate õppekeskuste baasil uute õppeprogrammide pakkumine keskkon-nahariduse, pärandkultuuri ja loodusteaduste valdkonnas.
- Mooste Lasteaia juurde mtü moodustamine (Tammetõrude Sõprade Selts).
- Mooste Lasteaia õuealale turvalise mänguväljaku rajamine, rühmaruumidesse vaja-liku inventari ja mööbli soetamine ning lasteaiaõpetajate/personali töötasu tõstmi-se taotlemine.

3.3.3. Noorsootöö

Eesmärk: Noorte ja laste vaba aja veetmise võimaluste laiendamine ja huvitegevuste võimaluste arendamine

Indikaator	Algtase 2013	Sihttase 2014	Sihttase 2015	Sihttase 2016	Sihttase 2017	Sihttase 2018	Sihttase 2019	Sihttase 2020
Huviringides ⁵ hõivatute arv	108	110	120	120	120	120	120	120

Olulisemad vajadused ja võimalused:

- Noorte ja laste vaba aja veetmise võimaluste laiendamine ning olemasolevate kooskäimise ja huvitegevuste kohtade arendamine ja külades uute loomine
- Valla avatud noortekeskusele püsiva asukoha leidmine Mooste alevikus.

3.3.4. Kultuur ja külaliikumine

Eesmärk: Külaliikumise ja kolmanda sektori organisatsioonide tegevuse hoogusta-mine ja kohaliku kultuuri-, spordi- ja huvitegevuse säilitamine

Indikaator	Algtase 2013	Sihttase 2014	Sihttase 2015	Sihttase 2016	Sihttase 2017	Sihttase 2018	Sihttase 2019	Sihttase 2020
Vabaühendusi	31	31	31	31	31	31	31	31
Harrastajate arv klubides ja rin-gides ⁶	ca 15%	>15%	> 15%	> 17%	>17%	>20%	>20%	>20%

⁴ I kooliastme ehk 1.- 3. klassi õpilaste arv

⁵ Huvikoolides käijate ja kultuurimaja ning külakeskuste huviringide tegevusega hõivatud laste ja noorte arv

⁶ Hinnanguline hõivatute protsent elanikkonnast

Olulisemad vajaduse ja võimalused:

- Kultuuriasutuste võrgu säilitamine.
- Kultuurivaldkonna investeringute ühtlustamine valla piires.
- Mittetulunduslike ettevõtmiste toetamine, sh. arendusprojektide omafinantseerimine.
- Spordirajatiste vastavusse viimine vajaduste ja nõuetega.

3.3.5. Sotsiaalhoolekanne

Eesmärk: Sotsiaalhoolekandeteenuste ja toetuste tagamine minimaalselt vajalikus mahus

Indikaator	Algtase 2013 ⁷	Sihttase 2014	Sihttase 2015	Sihttase 2016	Sihttase 2017	Sihttase 2018	Sihttase 2019	Sihttase 2020
Toimetulekusaa- jaid	52	45	45	40	40	40	40	40
Avahooldatavad	12	15	15	15	15	15	15	15
Sotsiaaleluruu- me	7	10	10	15	15	15	15	15

Olulisemad vajadused ja võimalused:

- Sotsiaalhoolekandeteenuse ühtlustamine vallas.
- Valla elanike elukvaliteedi parandamine sotsiaalse infrastruktuuri ja avalike teenuste arendamise kaudu.
- Perearsti teenuse ja hambaravi kättesaadavuse parandamine. Perearsti toetamine meditsiiniaparaatide soetamisel.
- Avahoolduse laiendamine – koduhoolduse suuna arendamine.
- Vajadus sotsiaalkorterite arvu suurendamiseks.

3.3.6. Majandus ja ettevõtlus

Eesmärk: Maaettevõtluse arengu toetamine

Indikaator	Algtase 2013	Sihttase 2014	Sihttase 2015	Sihttase 2016	Sihttase 2017	Sihttase 2018	Sihttase 2019	Sihttase 2020
Registreeritud ettevõtete arv ⁸	150	150	150	150	150	150	150	150

Olulisemad vajadused ja võimalused:

- Vabade tootmishoonete taaskasutusse võtmise toetamine.
- Esmatasandi teenuste osutamiseks vajalike tingimuste loomise toetamine- juuksur, pesu-
maja, kino, füsioteraapia jmt.
- Soodsate tingimuste loomine Kauksis, Rasinal ja Jaanimõisas kaupluste taasavamiseks.
- Turismi arengukava koostamine.
- Kultuuriväärtuslike paikade atraktiivsuse suurendamine külastuskohtadena.
- Jahindusturismi potentsiaali rakendamine.
- Hullumäe puhkeala arendamine ja kasutuselevõtt.
- Loodusliku ja kohaliku toormaterjali kasutamise soodustamine.
- Metsa- ja põllumajandusressursi (hakkepuu, saepuru, põhk jms.) kasutamise propageeri-
mine energeetikas.
- Maaparandusühistute tegevuse ja loomise soodustamine.

⁷ Toimetulekutoetuse saajate arv 2012.a I poolaastal keskmiselt kuus

⁸ Kõik ettevõtted kokku sõltumata omandivormist, v.a omavalitsuse allasutused

3.3.7. Tehniline infrastruktuur**Eesmärk: Tehnilise infrastruktuuri jätkusuutlikkuse tagamine**

Indikaator	Algtase 2013	Sihttase 2014	Sihttase 2015	Sihttase 2016	Sihttase 2017	Sihttase 2018	Sihttase 2019	Sihttase 2020
Rahuldavas seisus teed ⁹	60	70	80	80	85	90	95	100
Valgustatud ¹⁰	50	60	60	70	70	80	80	90
Püsiühendused ¹¹	70	75	80	90	95	95	95	95
Ühistranspordi võimekus ¹²	54	>50	>50	>50	>50	>50	>50	>50
ÜVK-ga liitunud te % ¹³	50	50	55	55	55	55	55	60

Olulisemad vajadused ja võimalused:

- Tänavavalgustuse rajamine vajalikesse kohtadesse
- Interneti kättesaadavuse parandamine, EstWin magistraalkaabli valmimine
- Ühistranspordi sujuva korralduse tagamine.
- Veevarustuse ja kanalisatsiooniteenuse kvaliteedi parandamine.
- Kohalike teede sihipäraseks korrastamiseks valla teehoiukava koostamine ja iga-aastane kaasajastamine.

3.4. Mooste vallas pakutavate avalike teenuste tagamise põhimõtted valdkonniti

- **Haridus**

- Säilib senine koolieelsete lasteasutuste võrk. Alates pooleteisest eluaastast tagatakse lastele lasteaia- või lapsehoiu koht. Kui ei jätku lasteaiakohti, töötada välja kord perele lapsehoidja palkamise või vanema koju jäämise kompenseerimiseks.
- Vallas on kaks kooli/õppekohta, kus saab omandada põhiharidust. Vallas on kehtestatud koolipiirkonnad, mille ulatuses toimib valla poolt korraldatud koolitransport. Koolide juures tegutsevad huvialaringid vähemalt senises mahus.

- **Noorsootöö**

- Noorsootööd vallas korraldab noorsootöötaja.
- Mooste alevikku rajatakse noortekeskus, külates laiendatakse noorte vabaaja veetmise võimalusi, arendatakse olemasolevaid kooskäimise ja huvitegevuse kohti ning võimalusel luuakse uusi.

- **Kultuur ja külaliikumine**

- Kultuuriline tegevus toimub mõisakompleksis (veskiteater, folgikoda, külalistsuudio), koolimajades, kultuurimajas, külakeskustes. Toetatakse püsi-kulusid, kultuuriringe ja kultuuriürituste korraldamist.
- Valla suuremates külates on külakeskused ja raamatukogud.
- Mõisakompleks toimib külastuskeskusena Sihtasutuse Mooste Mõis juhtimisel.

⁹ Vähemalt rahuldavas seisus teede protsent kohalike vallateede kogupikkusest

¹⁰ Tänavavalgustusega kaetud alad (protsent vajalikest)

¹¹ Elanike protsent, kellel on toimiv interneti püsiühendus

¹² Istekohtade arv omavalitsuse kasutada olevates ühistranspordivahendites

¹³ Ühisveevärgi ja kanalisatsiooniga liitunud osakaal rahvastikust

- o Vallas toimuvad traditsioonilised spordiüritused, prioriteediks on rahva- ja noortesport. Sportimisvõimalused on loodud koolide, kultuurimaja, küla-keskuste juures.
- o Ehitada staadion Mooste alevikku, palliplats Kauksi kortermajade juurde.
- o Mooste alevikus jätkab tegevust Mooste Rahvamuusikakool.

▪ Sotsiaalhoolekanne

- o Sotsiaalhoolekandeteenuse osutamine toimub vallakeskuses. Avahooldus-teenuse osutamine toimib vastavalt vajadusele.
- o Lastekaitsetööd suunab ja korraldab lastekaitsepspetsialist;
- o Vallas kavandatakse järgmisi toetusi:
 - sissetulekust mittesõltuvad toetused: sünnitoetus, matusetootus, esimesse klassi mineja toetus, koolitoidutoetus kriisitoetus-vältimatu abi, jõulutoetus- jõulupakid;
 - sissetulekust sõltuvad toetused: ravimitootus, abivahendite toetus, transporditoetus, majandusraskusest ülesaamise toetus, küttepude toetus;
- o Toetusi makstakse valla elanike registrisse kantud isikutele. Sissetulekust lähtuvate toetuste maksmise aluseks on riiklikult kehtestatud toimetulekupiir.
- o Sotsiaalelamispindade küsimus on lahendatud sotsiaalkorterite baasil, ressurss ei ole hetkel piisav, seda tuleks suurendada.
- o Füüsilise puudega inimestele on loodud võimalused liikuda valla avalikes asutustes. Puudega lastel on võimalik omandada haridust valla koolides ja lasteasutustes. Võimaluste puudumisel kohapeal, tagab vald hariduse omandamise võimaluse vallast väljaspool.

▪ Majandus ja ettevõtlus

- o Tööstuslik tootmine jääb üldplaneeringuga määratud aladele, turismialane ettevõtlus katab valla territooriumi, vallas levib traadita internet.
- o Üldplaneeringuga on määratud tiheasustusala. Potentsiaalseteks asustuse ja ettevõtluse kasvupiirkondadeks on üldplaneeringuga kehtestatud tiheasustusala (arvestades looduskaitsepiiranguid).
- o Soodustatakse maaparandusühistute loomist ja tegevuse hoogustamist.

▪ Tehniline infrastruktuur

- o Vald toetab tehnilise infrastruktuuri arengut külades. Parima kvaliteedi tagamiseks jääb soojuse, vee- ja kanalisatsiooniteenuse osutamine vallale kuuluva teenusepakkuja hallata.
- o Puhastusseadmete rajamisel, renoveerimisel ja hooldamisel arvestatakse vajadusega minimeerida loodusesse lastava puhastamata heitvee kogus.
- o Jäätmeäitluse probleemid lahendatakse koostöös jäätmevedajaga.
- o Minimeeritakse reostusallikate mõju, puhastite valikul arvestatakse keskkonnasõbralikkusega ja parima võimaliku tehnoloogiaga.
- o Toetatakse vabatahtlikku tegevust õnnetuste ennetamistöös ning suurõnnetuste, sh. metsatulekahjude likvideerimisel.
- o Valla kohalike teede sihipäraseks korrastamiseks koostatakse igaaastaselt valla teehoiukava.

3.5. Arengukava elluviimine

Mooste valla arengukava 2015-2022 elluviimine toimub vallavalitsuse, allasutuste, kolmanda sektori organisatsioonide, ettevõtjate ja kohalike elanike koostöös. Lisaks on oluline kasutada võimalusi koostööks ümberkaudsete omavalitsustega.

Arengukava eesmärkide saavutamine ja tegevuskavas toodud investeeringute elluviimine vaadatakse üle kord aastas ning muudatused kinnitatakse vallavolikogus enne 15. oktoobrit. Muudatuste sisseviimisel on vajalik analüüsida omavalitsuse konkreetse aja finantsvõimekust, valdkondlike arengukavade eelistusi ning avanevate toetusmeetmete suundi.

Investeeringute elluviimiseks on oluline taotleda täiendavaid vahendeid erinevatest fondidest, kuna ainult omavahendite ja pikaajaliste pangalaenude kasutamine ei ole jätkusuutlik ega piisav tegevuskava täitmiseks.

Arengukava on kättesaadav valla veebilehel ning paberkandjal vallavalitsuses ja valla raamatukogudes. Iga-aastaselt tehtavad muudatused arengukavas avalikustatakse.

Lisa 1. Tegevuskava 2015-2019 eurodes**Tabel 18.** Mooste valla arengukava investeringute tegevuskava aastateks 2015-2019 (tuhandetes eurodes).

Valdkond/Aasta	2015	2016	2017	2018	2019	maksumus	omaosa-lus	toetus	vastutaja
Hariduse valdkond									
Koolide õpikeskkonna kaasajastamine		10	10	10	10	40	10	30	vv
Mooste Lasteaia hoone renoveerimise lõpetamine			40			40	10	30	vv
Mooste Lasteaia territooriumi haljastusprojekti koostamine ja ümbruse korrastamine		10				10	10	0	vv
Mooste Põhikooli peamaja fassaadi ja vundamendi remont		40	150			190	40	150	vv/mõisakooli
Rahvamuusikakooli maja soojustus ja remondi lõpetamine		50	50			100	20	80	vv/projektid
Noorsootöö valdkond									
Noortekeskuse rajamine Mooste alevikku		15	30			45	10	35	vv/projektid
Kultuuri ja külaliikumise valdkond									
Külaplatside korrastamine ja uute rajamine	3	3	4	4		14	2	12	vv /projektid
Külavanemate ja -aktiivi koolitus	1	1	1	1	1	5	4	1	
Rasina Külakeskuse 2. korruse saali renoveerimine	23	27				50	18	32	vv/projektid
Sotsiaalhoolekande valdkond									
Meiereihoone renoveerimine tervisekeskuseks	680					680	260	420	vv/projektid
Sotsiaalruumide remont endises vallamajas Rasinal		15				15	5	10	vv/projektid
Mooste sotsiaalkorteri remont			15			15	7,5	7,5	vv/projektid
Majanduse, ettevõtluse ja keskkonna valdkond									
Traditsioonilise ja ökoehituse õppekeskuse ehitus sõiduhobuste talli		300	500			800	120	680	vv/projektid
Mooste järve veesüsteemi tervendamine			30	200	100	330	60	270	vv/projektid
Mooste pargi rekonstrueerimine		100	100			200	0	200	projektid
Viitade paigaldamine valla üksikobjektidele		2	4	2	2	10	1	9	vv/projektid
Reklaamtrükiste publitseerimine		2,5	2,5	2,5	2,5	10	1	9	vv/projektid
Mooste järve rannaalale paadisilla ja slipi rajamine	13,3					13,3	1,3	12	vv/projektid
Mahetootmise (mahl, juust, mesindus) tootmiskeskuse rajamine		200	300	400		900	120	780	vv, projektid, ettevõtjad
Tehnilise infrastruktuuri valdkond									
Kauksi küla uue reoveepuhasti projekteerimine ja ehitus	168					168	32	136	OÜ Mooste Olme/projektid
Kauksi küla kanalisatsioonitorustike renoveerimine		120				120	18	102	OÜ Mooste Olme/projektid
Kauksi kooli kanalisatsiooni ja imbväljaku ehitus		95				95	14,5	80,5	OÜ Mooste

									Olme/projektid
Kauksi kooli pumpla soojustus, hüdrofoori vahetus, veetrassi rajamine koolini		40				40	6	34	OÜ Mooste Olme/projektid
Jaanimõisa küla vee- ja kanalisatsiooni torustike, veetöötluse ja reoveepuhasti rekonstrueerimine		113				113	19	94	OÜ Mooste Olme/projektid
Rasina „Antsude“ (5tk) puhasti uuendamine			18			18	2,7	15,3	OÜ Mooste Olme/projektid
Rasina ja Kadaja ühepereelamute kanalisatsiooni ja imbväljaku ehitus			30			30	10	20	OÜ Mooste Olme/projektid
Mooste aleviku kanalisatsioonitorustiku osaline vahetus ja uue torustiku ehitus		230				230	34,5	195,5	OÜ Mooste Olme/projektid
Mooste aleviku ühepereelamute vee- ja kanalisatsioonitorustike ehitus koos ülepumpamisjaamaga		180				180	27	153	OÜ Mooste Olme/projektid
Vallateede renoveerimine vastavalt valla teehoiukavale	50	50	70	70	70	310	155	155	vv/riik
Tänavavalgustuse ehitamine suuremates külates (Kauksi bussijaama ja keskuse kortermajade juures, Jaanimõisa sissesõidutee, Rasina keskus)									maanteeamet/ vv/projektid
KOKKU:	938,3	1603,5	1354,5	689,5	185,5	4771,3	1018,5	3752,8	